

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 59.011,
Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

S katerim blokom?

Vedno pogostejše beremo v zadnjem času po gotovem delu evropskega časopisja neke nasvete, ki naj bi jih politični zdravniki čim preje upoštevali, da ozdravijo brez vsakega dvoma v resnici hudo bolno Evropo. Proti komunistični fronti, ki jo vodi boljševiška Rusija, naj bi se v Evropi osnovala zveza protiboljševiških držav, ki naj bi jo naravno vodili Nemčija in Italija, ker sta ti dve državi najbolj temeljito v svojih mejah pospravili s komunizmom. Takšnemu oblikovanju dveh političnih blokov v Evropi se pripisuje neka možnost in politična važnost zlasti še zaradi tega, ker naj bi se baje tudi Vatikan odločil, da s sredstvi, ki so mu na razpolago pripomore do čim prejšnjega osnovanja protiboljševiške fronte. Temu namenu naj bi služilo tudi skorajšnje potovanje kardinala državnega tajnika Evg. Pacellija v Berlin.

Najprej kar se tiče Vatikana ni težko razložiti, da se zopet enkrat ali vsled nepoučenosti ali pa iz slabih namenov zamenjuje čisto duhovno, dušnopastirsko delo katoliške Cerkve, ki seveda je in mora biti naravnano proti brezbožnemu komunizmu — z neko namišljeno politično akcijo, ki naj organizira evropske države proti bloku sovjetom prijaznih držav. Vsak trezno misleč človek mora na prvi hip razvideti, da gre pri teh vesteh za politično raco, za zelo nespretno pripravljen maneuver, ki naj škoduje ugledu katoliške Cerkve. Vatikanska diplomacija ni od večeraj, da bi sploh bilo mogoče, da bi se spuščala v kakše take nemogoče politične pustolovščine. Kajti katolicizem ni politična stranka omejena na nekaj držav, ampak je vera, ki je razširjena po vseh delih zemlje in ki ima svoje zveste pripadnike tudi med državami, ki vodijo sovjetom prijazno politiko. Spravljati Vatikan v zvezo s političnimi bloki ene, ali druge vrste se nam, milo rečeno zdi vsaj neokusno.

Toda tudi v kakšen čisto političen protiboljševiški blok evropskih držav ne verujemo. Mišlimo, da bi to sploh ne bil posebno posrečen način boja proti boljševizmu, ki se mora v prvi vrsti odigravati na duhovnem, kulturnem področju. Naj nam priateleji oprostite to naziranje. Toda, če bi prevladalo mnenje o formiranju dveh blokov na evropski celine, potem bi Evropejcu v resnici ne preostalo drugega, kakor da se odloči ali za komunizem ali za fašizem. Kajti v tem primeru bi brez dvoma bili edino tle dve ideji, ki bi si stali nasproti izraza raznih španskih sten, kakere bi na eni strani za komunizem postavljale »ljudske fronte«, na drugi pa za fašizem kakšne »evropske fronte« ali kaj podobnega. Bil bi to usoden razkol za Evropo, ki je ne bi obvaroval uničenja, ampak jo pokopal pod njenimi lastnimi razvalinami, podobno, kakor uničuje danes visoko kulturno Španijo.

Ali je Evropa res tako daleč, da mora izbirati le še med tema dvema brutalnima frontama: ali komunizem — ali fašizem? Kdor to trdi, se nam zdi, da hoče ali nehoče agitira za te družabne skrajnosti.

Kar se tiče komunizma, bi bilo mnenje, ki se giblje le v skrajnostih, gotovo zanj najboljša reklama. Kajti komunizem je danes celo v svoji domovini, v sovjetski Rusiji v hudi krizi in ima polne roke dela, da zadela vedno globlji prepad, ki vse bolj zija med Stalinovo Rusijo, ki jo vodi že mlajša generacija in pa med kominterni, v kateri sede stari pravoverni komunistični revolucionarji Leninovega kova. Toda tega prepada ne bo več mogoče premostiti. Nedavni strel v Moskvi so nam zadostni dokaz. Kar je v boljševizmu okretnejših politikov in gospodarstvenikov spoznavajo, da je Marxov in Leninov komunizem dober le še za izvoz in puste, da ga obdelavajo po mili volji stari židovski revolucionarji okrog kominterne. Toda doma v Rusiji je moral Stalin od komunistične pravovernosti že ogromno popustiti zlasti v gospodarstvu in bo moral pod vplivom mladine, ki vedno bolj prihaja na vodilna mesta, popustiti še bolj. Sovjetska mladina, ki je čisto materialistično vzgojena, hoče namreč le eno: kako bi dobro živela. Usodno za komunizem pa je, da so vse reforme, ki pomenjajo dvig blagostanja v deželi, v popolnem nasprotju s teoretičnimi komunističnimi načeli. Če dosedaj se vidi, da bo novi sovjetski rod hodil svoja pota brez tenkovskih pomislekov o tem, kako sta o enem in drugem mislila učeniška Marx in Lenin. Boljševizem je plod revolucionarnih židovskih možgan, prepojenih s sovraštvom do evropske kulture; ni drugega kot sirov profinaraven materializem, ki je mogel nekaj časa trpiti kulturno in gospodarsko zaostalost Azijo, ki pa evropskemu človeku ne more ničesar prinesiti razven za sužnjenja duha in telesa. V kako brezupni nemoci so komunisti spričo evropskega človeka, se najbolj jasno vidi iz tega, da omi komunisti in boljševiki pod okriljem »ljudskih front« hočejo nastopiti kot varuhi demokracije in človeških svoboščin! Do večjega komedijanstva, a istočasno tudi do popolnejše kapitulacije se dosedaj ni morala ponižati še nobena resna socialna ideja. — Niso zapisane te besede z namenom, da bi nas uspavale pred komunistično nevarnostjo — ampak, da bi se proti temu zadržanju in kulturnemu barbarstvu z večjo samozavestjo borili.

Ko rečemo, da boljševizem ni mogel ustvariti nobene lastne delavske proletarske kulture, ki naj bi zadovoljila človeka vsaj v njegovih materialnih gonih, temveč je prisiljen, da si vedno več izposojuje iz meščanskega sveta — tudi fašizem nima ničesar na sebi, kar bi ga moglo legitimirati za pravnega dediča evropske kulture. Kakor komunizem ne more po pravici trditi, da je vzgojil človeka, ki bi blagor skupnosti predpostavljaj lastni osebni blaginji — ker šele tedaj bi mogli govoriti o resničnem komunizmu, tako tudi fašizem ne more reči, da je z organizacijo totalitarne države trajno rešeno kako bistveno družabno vprašanje. Diktatura vsemočnega države je za kakšne izredne razmere morda dopustna oblika vladavine, ko gre za to, da se vse narodne sile osredotočijo v eno smer in na eno področje. Toda to je vojno stanje, ki si ga ljudje, ki končno žive le enkrat na zemlji, ne žele podaljševati v desetletja. Evropski človek ima vendarle svojo kulturo, ki je skozi stoletja bila vodnica narodom vsega sveta. Sklesal si je svoj duhovni lik v stoletnih bojih proti poskusom za sužnjenja od leve in desne. Spoštovanje človeka,

Obnovitev francosko-poljske zveze

Poljska dobi 180 milijonov zlotov posojila in bo Franciji slejkoprej pomagala v slučaju kakšnega nemškega napada —

Francija ne bo več silila Poljske, da se pridruži francosko-ruski zvezi, ki je nevarna za evropski mir

(Od našega poročevalca.)

Varšava, 7. septembra.

Obisk vrhovnega poveljnika naše armade Rydz-Smiglyja se bo zaključil (se je že — op. ur.) kakor ofi-
cielno izjavo, z rezultatom, ki bo za obe strani zelo ugoden, še večji pa je moralni uspeh, ki je v tem, da je končana precejšnja napetost, ki je vladala zadnja leta v franco-sko-poljskih odnosih.

Kako je bilo to mogoče, saj se Francija ni odpovedala svojemu zavezništvu s sovjetsko Rusijo, na drugi strani pa Poljska ni in tudi ne misli odpovedati svoje pogodbe z Nemčijo?

Blum je uvidel, da bi pakt z Rusijo znal Francijo zapeljati v naj-nevarnejši položaj

To vprašanje se razreši, če ugotovimo, da je vlada ljudske fronte z gospodom Blumom na čelu, iz-
vzemši seveda komunistov, ki v vladi niso, izprevidela nemožnost pa tudi škodljivost svoje dose-
danje politike, da bi Poljsko, ki se je proti po-
sledicam udeležitve rusko-francoskega pakta v resnem slučaju zavarovala s protipaktom z Nem-
čijo, od tega njenega stališča odvrnila in jo pri-
silila, da dovoli rdeči armadi operacije skozi nje-
no ozemlje, če bi med Nemčijo in Francijo iz-
bruhnila vojna. Gospod Blum in njegov zunanji
minister, gospod Delbos, sta svoje kolege prepri-
čala, da je za Francijo bolje, če ne vodi politike,
ki bi izzvala v Evropi spor, v katerem bi na eni
strani stali fašistične in konservativne države, na
drugi pa sovjetska Rusija s svojimi zavezniki, med
katerimi bi na prvem mestu bila Francija. Posebno
gospod Delbos je dokazoval, da ne gre nikakor
odbijati Nemčije, še manj pa Poljsko, ampak da
se mora pogodba med Francijo in Rusijo neko-

liko zrahljati, namreč v toliko, da ne bi sovjetska
Unija, bila zapeljana k temu, da bi si želela ali
pa celo sama izzvala spor med Nemčijo in Fran-
cijo, ki bi Evropo razcepil v dva tabora in bi bil
začetek takega klanja v velikem slogu, kakor je
sedanje klanje v malem na nesrečnem Iberskem
polotoku. Francosko-ruska pogodba mora po mne-
nju vsega francoskega kabineta, ne izključivši so-
cialistov, služiti izključno v to, da zagotovi var-
nost Francije proti morebitnemu neizvnanemu
napadu Nemčije, da bi pa bilo skrajno škodljivo,
če bi se ta pogodba sama iz sebe (avtomatično)
izprožila na vseh koncih in krajih v silo, ki bi
zavlekla Francijo hočeš nočeš v ono borbo med
dvema taboroma, na katero, kakor se jasno vidi
iz politike komunističnega vodstva v Franciji, de-
la mednarodna komunistična organizacija, naj bo
že trockisti ali pa ofi-
cielno vodstvo sovje-
tov v Moskvi. Zaradi tega je tudi za Francijo
dobro, če Poljska ne vstopi v tako zvani sistem
vzajemne varnosti, ki se zdi nekaterim najzvor-
nejše jamstvo za varnost Francije.

**Modernizacija poljske armade
s francoskim denarjem**

To je torej omogočilo, da so se razgovori med
Rydz-Smiglyem in francosko vlado postavili na
realno podlago, ki ne prizadeva prijateljske po-
godbe med Nemčijo in Poljsko, ki itak ni naper-

jena proti Franciji, vsaj kar se poljskih namenov
tiče, ampak varuje Poljsko samo proti temu, da bi
postala izhodišče za ruski pohod proti Nemčiji
oziroma Evropi sploh s posledicami, ki bi bržčas
tudi za Francijo bile jako usodne. Na drugi strani
pa je Poljska slejkoprej pripravljena, da v smislu
svoje pogodbe s Francijo od leta 1932 stopi na
stran Francije v slučaju, če bi bila le-ta krivično
izzvana in napadena, ne da bi se pri tem izpo-
stavljala nevarnosti poljska zemlja pred najezdom
rdeče armade. V tem smislu sta francoska vlada
in Rydz-Smigly sklenila, da se poljsko-francoski
odnosaji še poglobijo in, če je sploh treba, še na-
tančneje opredelijo. Predvsem pa je Poljska do-
bila denar, ki ga tako nujno rabi za prenovitev
svoje armade, ki je bila opremljena s tehničnim
materijalom Francije. Ker je treba ta material
obnoviti, je nastalo vprašanje, ali naj Poljska na-
roči nove potrebščine za svojo armado ali v Fran-
ciji, ali v — Nemčiji. Odločila se je pač za Fran-
cijo, ker bi drugo ravnanje izzvalo seveda še hušjo
napetost in bi pomenilo naravnost zunanepoliti-
čen preobrat, ki bi povzročil veliko krika in vika
ter upravičene bojzani za evropski mir. Na drugi
strani pa je čisto jasno, da si je Francija izgo-
vila gotove politične garancije, katere zaenkrat še
niso znane.

Pariz, 7. sept. o. Včeraj je bil tukaj podpisan
sporazum za francosko posojilo Poljski. Posojilo
znaša 450 milijonov predvojnih francoskih fran-
kov, ki jih bo Poljska porabila za modernizacijo
in mehanizacijo svoje vojske.

Francija se hoče Rusije znebiti?

Varšava, 7. septembra. b. »Gazeta Poljska«
objavlja senzacionalne podatke glede obiska
Rydz Smiglyja v Parizu. Po informacijah tega
lišja se opoza v francoskem generalnem štabu
močan preobrat v škodo Rusije. Mnogi vplivni
francoski generali so namreč uvideli, da vojna
zveza Francije s sovjetsko Rusijo prvi ne pri-
naša nobene koristi, pač pa samo škodo in jo
spravlja v nevarno izolacijo. Zaradi tega je pri-
čelo prevladovati v francoskem generalnem šta-
bu mnenje, da je treba odpovedati vojni pakt z

Rusijo in se približati Poljski. Samo na ta način
bi Francija ušla izolaciji in se rešila nevarnega
obroča, ki jo je začel stiskati z vseh strani po
sklenitvi vojne pogodbe z Rusijo. Francija bi z
odpovedjo tega pakta dobila nazaj prijateljsko
Poljske in bržkone tudi Velike Britanije, ki se je
pričela odmikati Franciji, ravno zaradi nevarne
zveze z Rusijo.

Dunaj, 7. sept. b. Poljski generalissimus Rydz
Smigly pride nočjo ob 23 na Dunaj, nakar odpo-
tuje v Varšavo.

Francija se je zbudila iz boljševiške hipnoze

Pariz, 7. septembra.

Tukaj se zadnje čase v vrstah ljudske fronte,
in sicer ne samo v odnosih med radikali, to je
meščansko levico in socialisti, ampak tudi med
socialisti in komunisti, vrši tiha, zato pa tem lju-
tejša medsebojna politična borba, ki počasi pri-
pravlja preobrat, zlasti v zunanji politiki franco-
ske republike. Te stvari ni šele sprožil padec
Iruna, ki ima na eni strani posledico, da se je
»desno krilo« ljudske fronte zaradi boljševizacije
španske vlade v Madridu zelo bati podobnega
razvoja v Franciji, na drugi pa je raznetil vse stra-
sti francoskih komunistov, ki se te dni zbirajo
okoli znane španske komunistke, imenovane »La
Passionaria«, ki je prišla v Francijo agitirati in
okoli katere se prirejajo ljudski shodi za shodi,
da bi Francija posegla dejstveno v špansko držav-
ljansko vojno na strani madridske vlade. Ta stvar
se je začela že pred kakšnim mesecem in se je
spor med zmernimi in skrajnimi elementi ljudske
fronte pokazal zelo jasno v sklepih vodstva socia-
listične stranke 2. septembra, ko Irun še ni bil
padel v roke španskih fašistov.

**Socialisti nočejo postati
Stalinovi sužnji**

Vlada gospoda Bluma je, naj je še toliko vred-
na graje, da je podpirala in še podpira špansko
rdečarkijo, v zadnjih tednih spoznala nevarnost,
ki je v tem, če bi prišlo v Evropi do razkola v
boljševiški in protiboljševiški blok, v katerem bi
ona morala igrati prvenstveno vlogo. Niti Blum
niti Delbos se ne varata, kakšne nedogledne po-
sledice bi imelo za Francijo, če bi končno veljavno
odkorakala v tabor boljševizma. Bilo bi res blaz-
no, če bi Francija delala za tak razvoj mednarod-
nega položaja, v katerem bi lahko zgorela ona
sama. Drugič pa je postalo ljudsko fronto strah,
kakor bi se razvijali notranjepolitični dogodki v

Franciji, če se posreči njena sovjetizacija. Ali naj
postane tudi Francija torišče take diktature. Ka-
kor je v sovjetski Rusiji, ki bi na Francoskem go-
tovo izzvala še hušjo notranjo vojno, kakor se se-
daj razvija v sovjetski Uniji med ofi-
cielnim komunizmom in trockizmom? To bi tudi francoskim
socialistom, ki so vsi na strani Trockega, bilo vse
kaj drugega nego ljubo. Socialisti so isto-
tako kakor meščanski levičarji pro-
ti temu, da bi Francija postala va-
zal sovjetske Unije v zunanjepoli-
tičnem pogledu. Vse to se jasno razvidi iz
resolucij, ki jih je sklenilo vodstvo francoske so-
cialistične stranke.

Leon Blum gasi ogenj, ki ga je sam zanel

„Jaz ne bom nikdar vzel nase odgovornosti za vojno!“

Pariz, 7. sept. b. V tukajšnjih meščanskih kro-
gih in v radikalni stranki se z velikim zanimanjem
opaža hud spor, ki je nastal med komunisti in so-
cialnimi demokrati in ki po prepričanju radika-
lov nevarno ogroža francosko ljudsko fronto. Listi
poudarjajo, da bodo tudi francoski socialni demo-
krati kmalu poizkusili na svoji lastni koži, da ni
mogoče sodelovanje z ekstremnimi strankami, pa
najsi bodo desničarske ali levičarske, posebno pa
je nemogoče sodelovati s komunisti. Vsaka takšna
vlada je pravi jetnik samega sistema, ki nima
nobenega obzira niti do države, niti do naroda in
mora slej ko prej pasti kot žrtev. To so poizkusili
nemški nacionalisti in centumške skupine s

Stahlhelmom, v zadnjem času levičarji v Madridu,
mnogo preje pa menjševiki v sovjetski Rusiji.

Blum grozi z demisijo

Ministrski predsednik Leon Blum se sicer
dobro zaveda, da česa bi moglo priti v Evropi, če
bi se komunistom posrečilo uresničiti njih zahtevo,
da namreč francoska vlada razveljavi prepoved
orožja in bojnega materiala ter letal za špansko
komuniste, ter zaradi tega že tudi grozi z ostavko.
Odločilno pa je pri tem vprašanje, če bi s svojo
demisijo dosegel svoj namen, kajti francoski me-
ščanski krogi dobro vedo, da je glavni načrt
Moskve, da dobijo v Franciji oblast v svoje roke
komunisti, kjer bi se na ta način sovjeti zelo pri-
bližali cilju svetovne revolucije in obračunu s
fašizmom.

**Komunisti proti sporazumu
s Poljsko**

Sporazum, ki ga je Blumova vlada dosegla s
Poljsko, katerega po mnenju Moskve spada tudi v
vrsto fašističnih držav, bi le pospešil to akcijo, v
nobenem slučaju pa je ne bi preprečil. Končno
smatrajo francoski komunisti in sovjetska Rusija,
da je obnovitev francosko-poljske pogodbe nož, na-
perjen proti njim. Razmere so se tako poostrele, da

Nadaljevanje na 2. strani zgoraj.

Knez-namestnik Pavle ob mimohodu čet na Banjici dne 6. septembra 1936

je smatral Blum za potrebno, da odpre včeraj usta na proslavi obletnice tretje republike v Luna-parku, čeprav v soboto tega še ni nameraval. Se enkrat se je posrečilo francoskim socialnim demokratom spraviti na zborovanje veliko število svojih pristašev, ki so burno odobraval besede glavnih govornikov, predvsem poljedelskega ministra Moneta, nato pa ministrskega predsednika Leona Bluma. Toda to je bilo samo v Luna-parku. Ko se je Blum vračal s proslave, so ga čakale ogromne množice, ki so neprestano na ves glas kričale: »Tovpove in letala za Španijo! Mi hočemo svetovno revolucijo!»

Poljedelski minister Monet je zelo temperamentno polemiziral s francoskimi komunisti radi propagande v smislu razširitve ljudske fronte v takozvano »francosko fronto«, ki bi bila le voda na mlin komunizma.

Pri teh besedah so poljedelskega ministra Moneta prekinili lastni pristaši in grozeče vpili: »To ni res!»

Nato je govoril sam ministrski predsednik Leon Blum. Njegov govor je bil posvečen francoski javnosti, zlasti pa francoskemu delavstvu in je imel namen, da opraviči sedanjo politiko francoske vlade z ozirom na dogodke v Španiji. Trdil se je, da zakrije nesporazum, ki je nastal med komunisti ter vlado. Poudaril je, da vlada v nobenem oziru ne sme spremeniti svojega stališča in da nikakor ne sme kršiti pogodbe, na katero je stavila svoj podpis, ker bi bila to groba napaka. Blum je nato z vseh strani razsvetlil španski problem in se je dotaknil tudi severno-afriškega vprašanja zlasti v zvezi s francoskimi afriškimi

kolonijami v slučaju evropskega spora. Sporočil je, da ima v četrtletni vrhovni odbor za sredozemska vprašanja sejo, na kateri bo proučil vse tozadevne probleme, ki so nenavadno važni za francosko varnost. Javnosti je Blum poudaril, da Francija v nobenem slučaju ne sme in ne more iti na pomoč eni stranki v Španiji, da bi istočasno ne prišlo drugi stranki na pomoč ostale velesile, ki ima na tem interes. Ne sme se pozabiti, takšna konstelacija bi bila za Evropo usodna. Zaradi tega je francoska vlada sklenila, da z jamči tako mir v Španiji, kakor tudi mir na svetu z mednarodnim sporazumom o nevtralnosti. Francija ne sme pozreti dane besede, ker bi sicer takšno postopanje imelo v Evropi lahko posledice, ki jih danes ni mogoče predvideti. S povzdignjenim glasom je Leon Blum dejal množici, da nikdar ne bo vzel nase odgovornosti za vojno, proti kateri se bo boril do zadnjega zdiha.

Na samem zborovanju je Blum dosegel gotov uspeh. Toda množica je kmalu pozabila njegove besede in pričela zopet na ves glas kričati: »Letala in topove za Španijo!»

Po tem zborovanju je bila v Luna-parku velika demonstracija, ki so jo priredili francoski komunisti.

Blum „skriven buržuj...“

Pariz, 7. sept. b. Današnji tisk ugodno komentira Blumov govor. Samo komunisti očitajo Leonu Blumu nezvestobo in izdajstvo in ga nazivajo »skriven buržuj«.

nitev odnosov z Madridom, po kateri lahko sledi priznanje vlade v Burgosu, ki bo dobila tudi potrebno pomoč. Vlada Velike Britanije bo storila vse, da bi ne prišlo do nevarnih mednarodnih komplikacij v zvezi s tem sklepom nemške vlade, ki bi ji moglo takoj slediti še nekatere druge države, in prvi vrsti Italiji.

Baski proti Caballero

London, 7. sept. b. Tu vlada prepričanje, da se Largo Caballero ne bo mogel dolgo držati ob vladnem krmilu. Mnogi elementi, ki so se namreč doslej borili na strani midridske vlade, so izgubili vso voljo za nadaljno borbo, ker se nečijo izpostavljati nevarnosti boljševske diktature. Baskijski nacionalisti so odklonili vstop v vlado Larga Caballera, ker so zavedajo, da bi v slučaju, da bi vlada zmagala, v baskijskih pokrajinah ne zavladali Baski, temveč anarhisti.

San Sebastian pred padcem

Hendaye, 7. sept. b. Trdnjava San Marcé, ki leži neposredno pred San Sebastianom, je padla v roke nacionalistov. Odpor je bil zelo slab. Narodne čete so takoj usmerile topove proti drugi trdnjavi pred San Sebastianom ter jo pričele bombardirati. Splošno se misli, da je padec San Sebastian vprašanje nekaj dni. Mesto je od vseh strani obkoljeno in upornikom se je posrečilo celo presekati železniško zvezo med San Sebastianom in Bilbao, tako da je vsak dovoz hrane in vojaštva v San Sebastian izključen. Narodne čete so samo še nekaj kilometrov pred San Sebastianom. Britanski odpravnik poslov v Madridu je zaradi tega opozoril vse britanske državljane, da zbežijo takoj iz tega mesta, da si rešijo življenje, ker pozneje ne bo prevzel nobene odgovornosti več.

Hendaye, 7. sept. c. Trdnjavo Guadeloupe so danes zasedle bele čete skoraj brez boja. Menijo, da se bo San Sebastian predal brez boja.

Hrabri kadeti raje umro, nego da bi se predali

Pariz, 7. sept. b. Nova madridska vlada je dala v soboto nalog, da se mora na vseh bojiščih pričeti z generalno ofenzivo proti narodnim četam. Zaradi tega je že v teku včerajšnjega dne prišlo do

Anglija resno sviri Francijo

Če bo Francija podpirala dalje špansko vlado, se bo položaj v Evropi nevarno poostril

Pariz, 7. sept. b. Francoska vlada ljudske fronte je začela v težak položaj zaradi stališča komunistov, ki potiskajo na vsakem koraku socialiste v ozadje. Komunisti samofrajo, da je sedaj najbolj ugoden trenutek, da spravijo socialistične delavske množice v svoje vrste. Spretni komunistični agitatorji so na delu noč in dan in žanjejo bogato žetev.

V sedanjem trenutku so komunisti najbolj nevarni vladni ljudske fronte zaradi stališča v španskih dogodkih. Komunisti na vse pretege pričujejo mase, da je treba iti na pomoč španskim tovarišem, radi česar je francoska vlada v silno neprijetnem položaju, ker je dala prva pobudo za nevtralnost. Dokazano je namreč, da so s pomočjo francoskih komunistov dobili španski levčarji in še dobivajo ogromne količine orožja, municije in denarja, pa tudi dobrovoljcev iz Francije. Vlada ljudske fronte ne more proti temu ničesar ukrepati, kajti vsa tihotapstva čez mejo grede popolnoma gladko, ker so obmejne oblasti slepe za vsak nelegalen prevoz orožja in se ne upajo nastopiti proti tihotapcem. Najbolj nevarno pri tem je tudi to, da bo francoske ladje v rokah komunistov, ki brez prestanka dovažajo v Barcelono vse, kar po-

prvih resnejših spopadov ter so na bojišču pri rekli Tajirdeci porazili bele oddelke. Posebno oločilen je bil uspeh vladnih čet pri Talaveri, s čemer je zapetena usoda kmetov, ki so utrjeni v Alcazarju v Toledu. Kadeti so dobili zadnji poziv, da položijo orožje, ali pa bodo zleteli v zrak obnem z dvorcem. Uporniške čete se sicer zelo trudijo, da bi jih rešile, toda izgledi so sedaj zelo majhni, ker so vladne čete porazile oddelke nar. čet, ki so prihajali na pomoč. Vsi znaki kažejo, da bodo kadeti rajši izbrali prostovoljno smrt, kakor pa se izročili na milost in nemilost komunističnim tolpom.

Grozodejstva rdečih

Vatikan-mesto, 7. sept. Po uradnih podatkih, ki jih zbira Vatikan, je dosedaj zanesljivo uničenih v Španiji nad 200 cerkva; redovnic je bilo ubitih čez 200, o 800 nimajo nikakih podatkov. Od redovnic je bilo umorjenih dosedaj 217, od svetne duhovščine 223. Okrog 500 jih je v ječah. Umorjenih je bilo 5 škofov, 4 so v ječi, o barcelonskem pa ni poročil. Škoda radi požarih cerkva in samostanov se računa na pol milijarde lir.

V trdnjavi Guadelupe blizu Iruña, ki ga beli oblegajo, so rdeči poklali vseh 170 nacionalističnih talcev. Samo eden je ubežal in z rano na ramenih preplaval reko Bidassoa ter dosegel francosko obal.

Sotrudnik »United Pressa«, ki se je vrnil iz Belchite v Aragoniji, poroča o strašnih grozodejstvih, ki se godijo v državljanski vojni. Poročevalec se je nahajal na pohodu s četo nacionalistov med Saragosso in Belchite. Nedaleč od Belchite so zapazili številne žrtve, ki so visele na križu. Križanje sovražnika je sploh pri rdečih prišlo v navado. V neki vasi je poročevalec videl visoti na križu dva duhovnika. Eden je visel z glavo navzdol na tak način, da se je očitno smišlo križanja Kristusa, drugi pa je visel narobe, tako kakor je bil križan sv. Peter. V neki drugi mali vasi so pred cerkvijo videli zaklanih enajst prebivalcev, med njimi tudi ženske in otroke.

O tem, da so rdeči v Escorialu poklali vseh 114 avguštinskih menihov, katerim je bil predsednik Azana obljubil življenje, smo že poročali. Dogodek je dokaz, da predsednik Azana nima več absolutno nobene moči, da bi krotil pobesnele rdečkarje.

Nemčija prekinila odnošaje z vlado Larga Caballera

London, 7. sept. b. V londonskih političnih krogih so v skrbeh, da bi se vsled nove komunistične vlade v Madridu mednarodni položaj znatno poslabšal. Nemški poslanik je že pred sestavo nove vlade v Madridu dobil nalog, da se preseli v Alicante, čes da v Madridu ni več varen. Za nemškim se je preselil takoj italijanski, nato pa še takoj argentinski poslanik. Večina diplomatov, ki so akreditirani pri madridski vladi, pa itak

prebivajo izven Madrida, v St. Jean de Luz na francoskem področju, tako, da je stvarno že izvršena prekinitev diplomatskih odnosov s komunistično vlado v Madridu, čeprav še ne pravno. Po vestih iz Alicante pa je sedaj dobil nemški poslanik od svoje vlade nalog, da takoj zapusti Španijo in odpotuje v Nemčijo, ker nemška vlada neče imeti nobenih zvez več s sedanjo vlado v Madridu. To torej pomeni stvarno in pravno preki-

Pred vojnim stanjem v Palestini

16.000 angleških vojakov v sveti deželi

London, 7. septembra. V prvič po letu 1914 so dobili v soboto angleški rezervisti mobilizacijsko povelje. Vojni minister je odredil, da se mora prva divizija angleških čet, kojih vojaške vaje so bile v petek odpovedane, izpolniti s 8000 rezervisti. Najbrž že v nedeljo, na vsak način pa v ponedeljek, bo 10.000 moč odšlo v Palestino. Na ta način bo angleška armada v Palestini dosegla število 16.000 moč, ki bodo po mnenju Londona zadostovali, da se proglasi in izvaja vojno pravo v tej provinci, kjer revolucionarno gibanje Arabcev nikakor neče pomehati. Čete bodo opremljene z najmodernejšim orožjem, dočim dosedanje letalske sile v Palestini zaenkrat še popolnoma zadoščajo.

Nekateri arabski voditelji so priznali dopisniku »Daily Telegrapha«, da so izgubili nadzorstvo nad prevratnim gibanjem. Arabci odločno odklanjajo ponudbo židovskih voditeljev, da bi se sklicala arabsko-židovska konferenca. Ze pretekli petek so bile v Palestini okrepljene vse policijske

sile na cestah iz Jeruzalema in v Jeruzalem. Arabci nečijo, da bi Zidje dobili v Palestini izrecno priznanje kakšne politične pravice in zato konferenco odklanjajo. V Londonu pričakujejo, da bo že samo vest, da namerava vlada proglasiti vojno stanje in ga v slučaju potrebe tudi izvajati, odločno vplivalo na Arabce, da bodo svojo odpor v zdajnjem trenutku opustili, kajti vojno pravo ne pozna nobenega usmiljenja.

Del Arabcev je popolnoma vojaško organiziran in je dobil voditelje iz Sirije. To se je videlo v petek, ko je prišlo do praske med angleškimi silami in arabsko vstaško četo v severnopalestinskem okraju Tulkarem, v kateri je padlo 28 Arabcev. Bili so pod vodstvom sirskega vstaša Fawsi Kangija in so imeli popolno vojaško opremo in enotno uniformo z rdečimi tesi in rdečimi sandalami ter modernimi strojnimi. Tudi so imeli točne vojaške karte vojnega ozemlja in točne signale.

Odlikovanja

Belgrad, 7. sept. AA. V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. je z ukazom kralj. namestnikov odlikovan s Karadjordjevo zvezdo 4. reda dr. Milan Stojadinović, predsednik vlade in zunanji minister.

Belgrad, 7. sept. Odlikovan je z redom sv. Save I. stopnje Izidor Cankar, poslanik v Buenos Airesu.

Belgrad, 7. septembra. m. Ob priliki kraljevega rojstnega dne je bilo odlikovanih več športnikov, med drugimi Josko Gorec, tajnik Zimsko-sportske zveze, z redom jugoslovanske krone IV. stopnje, ing. Stanko Bloudek, član tehnične komisije uprave skakalnice v Plamici, z redom jugoslov. krone IV. stop., z redom sv. Save V. stopnje Fran Tešajn in Fr. Dežman, z zlato kolajno za državljanske zasluge Jože Letnik, vsi iz Loke-Trbovlje.

Osebnosti

Belgrad, 7. sept. m. Upokojem je načelnik eplošnega oddelka v prometnem ministrstvu Vladoje Vujević. Za višjega svetnika III-2 oddelka za graditev železnic je postavljen inž. Milivoje Borisavljević, dosedanjí načelnik gradbenega oddelka na ljubljanskem železniškem ravnanstvu. Na področju zagrebskega železniškega ravnanstva je postavljen za višjega kontrolorja VI. skup. na postaji Banjaluka-predmestje Ernest Vajda, višji nadzornik postaje Gospić. Za načelnika III-2 v gradbenem oddelku ljubljanskega železniškega ravna-

telstva je postavljen inž. Dimitrije Stojković, dosedanjí načelnik gradbenega oddelka pri železniškem ravnanstvu v Sarajevu.

Belgrad, 7. sept. m. Napredovali so v VIII. pol. skup. t.ile učitelji in učiteljice: Marta Peček iz Ptuja, Ana Leskavar iz Kamnika, Josipina Kocjančič iz Prevalj, Julija Fister iz Zdol, Josipina Rot-Prešeren iz Ljubljane, Miroslava Viner iz Pinca, Adam Milković iz Sel, Hilda Lang iz Prevalj, Bogomir Jereb z Prežganja in Lovro Farazin iz Ptuja. Postavljeni so t.ile učitelji: Bogdan Zolnir v Petrovi vasi, Jakob Stefančič v Moškancih, Vladimir Berce v Koprivniku, Ludvik Abačič v Črešnjicah, Onton Korban v Dragatašu, Zorislav Kralj v St. Ilj in Stanislav Dolenc v Dol. Lendavi.

Belgrad, 7. sept. m. Za agrarnega svetnika na okrajnem načelstvu v Ljubljani je napredoval V. skup. pristav Matko Brnčić.

Belgrad, 7. sept. m. Razrešen je dolžnosti kancelar kr. odlikovan Dragoljub Jeremić, brigadni general v pokloju. Z istim ukazom je postavljen za kancelarja Pantelija Draškić, brigadni general v p.

Letalski zmagovalci

Belgrad, 7. sept. Pri vojaških letalskih tekmah, ki so se te dni vršile v Belgradu, sta dobila prvo nagrado v letenju s šolskim letalom poročnik Miloš Žunjić in Božidar Ereigaj. Z dvosedeznim bojnim letalom sta zmagala kapetan Dušan Sofilić in poročnik Božidar Ivanović in si s tem osvojila pokal Nj. Vel. kralja.

Kmetška razdolžitev

Belgrad, 7. septembra. m. Za danc ob pol 6 popoldne je sklical kmec. minister sejo odbora ministrov, ki so bili na zadnji seji v Han Pjesku določeni, da izdelajo uredbo za definitivno rešitev vprašanja kmetjskih dolgov. V tem odboru so, kako smo že poročali: finančni minister dr. Letica, trgovski minister dr. Vrbanić, kmetijski minister dr. Stanković ter ministra brez listnice dr. Krek in Voja Djordjević.

Za anatomski zavod v Ljubljani

Belgrad, 7. septembra. m. Na postredovanje obeh slovenskih ministrov je prosvetni minister Dobrovič Stošovič vnesel v predlog državnega proračuna za leto 1937-38 postavko 170.912 din za dovršitev anatomskega zavoda v Ljubljani.

Tri meščansko-šolski tipi

Belgrad, 5. septembra. Prosvetni minister je določil značilne posameznike meščanskih šol. — V dravski banovini bodo: 1. trgovinskega značaja: I. in II. ženska ter III. moška meščanska šola v Ljubljani, II. ženska v Mariboru, meščanski šoli v Ptuj in Šlov. Bistrici in privatni meščanski šoli v Kočevju, »Lichtenthurn« in uršulnski v Ljubljani, v Mekinjah, v Skofji Loki in Šmihelu; 2. obrtno industrijskega značaja: moška in ženska meščanska šola v Celju, I. in II. moška ter I.

mešana v Ljubljani, I. in II. moška ter I. ženska v Mariboru, meščanske šole v Dolnji Lendavi, na Jesenicah, v Lihvi, v Mežici, Novem mestu, Slovenjgradcu, Sošanju, Trbovljah, Trzinu, St. Vidu, Zalcu in Zagorju, privatni v Celju in Mariboru; 3. kmetijskega značaja: meščanske šole v Brezicah, Vojniku, Ormožu, Ribnici, Senovem, Skofji Loki, Crnomlju, Krškem, Ljutomeru, na Rakeku in pri Sv. Lenartu.

Glas brezposelnih politikov

Belgrad, 7. sept. m. Brezposelni generali JNS so po daljšem razmišljanju sklenili, da bodo pričeli izdajati svoj list, ki ga nazvali »Jugoslovenski glas«. V uredniškem odboru tega lista so glavni besednik propadla JNS Jovo Banjanin, dr. Kramer in Mihajlo Zivančević. Z izdajanjem tega lista se bavi tudi današnja »Samouprava« ter pravi, da bi imelo več smisla, če bi generali propadla JNS imenovali svoj list »Glaslo brezposelnih teoretikov jugoslovanskega fašizma«. To bi edino odgovarjalo njihovim idejam in težnjam.

Kralj Edvard v Bolgariji

Carigrad, 7. sept. b. Angleški kralj Edvard VIII. je pomoči odpotoval iz Stambula s posebnim vlakom, ki ga je dal na razpolago predsednik avstrijske republike Miklas. Na bolgarski meji sta kralja Edvarda VIII. čakala kralj Boris in princ Ciril, ki ga bosta spremljala v Sofijo. V Sofiji bo kralj Edvard ostal 40 minut. Ob vožnji skozi Bolgarijo je prebivalstvo na vseh postajah, kjer je vozil ekspresni vlak, priredilo visokemu goštu navdušene manifestacije.

Hmelj

Uradno poročilo banovinske hmeljske komisije za Slovenijo z dne 7. septembra 1936:

Tudi včeraj in danes se je nadaljevalo z nakupovanjem hmelja v dosedanjem obsegu in po neizpremenjenih cenah.

Poroka

V ponedeljek je poročil v dekanijah cerkvi v Ribnici g. dekan Anton Škubie dentista g. Ivana Novaka in učiteljico meščanske šole gđ. Doro Slapšaka. Poročnemu obredu sta kot pri gostovalec oče obeh novoporočencev, med svetlo mašo pa je ubrano prepeval zbor bratov in sestra novoporočencev orgel pa je g. Gotard Rott, ravatelj meščanske šole v Trzinu, ki v svoji stroki uživa vsesplošno zaupanje in ugled, in nevesti, hčerki ugledne družine šolskega ravatelja g. Julija Slapšaka, iskreno čestitamo! Bog blagoslovi mladi zakon!

Ali ste že poravnali naročnino?

Kraljev rojstni dan

Ljubljana, 7. septembra.

V nedeljo se je Ljubljana razgibala in razživela, čeprav je bilo vreme vse prej kot idealno. Ljudje so se v gostih gruclah udeleževali svečanosti na čast rojstnemu dnevu mladega kralja.

Proslava kraljevega rojstnega dne je bila letos prav posebno prigrizna in lepa, čeprav je izostala običajna vojaška parada, ker je vojašvo zaradi rednih vaj odsotno. Že v soboto so z mestnih hiš zavihrale državne zastave, zvečer pa je bila sokaška bakljada po mestu. V nedeljo dopoldne ob desetih je prevz. knezoškof dr. Rožman ob asistenci daroval v stolni cerkvi službo božjo, katere se je udeležil širok krog odličnih predstavnikov.

Proslava pa se ni omejevala samo na Ljubljano, temveč so bile večje in manjše proslave po vsej Sloveniji, tako na Bledu, kjer je bilo slavnostno razsvetljeno jezero, v Mariboru, Celju, Novem mestu, na Jesenicah, v Trbovljah, na Ježici in drugod. V Mostah je krajevna organizacija Narodne odbrane v okviru te proslave odkrila v veži meščanske šole spominsko ploščo pokojnemu kralju Aleksandru I.

V Belgradu je proslava kraljevega rojstnega dne zavzela veličasten obseg. Na velikem Banjškem polju je bila impozantna parada naše vojske, pri kateri je bil poleg obeh kraljevih namestnikov, dr. Stankoviča in dr. Perovića ter cerkvenih dostojanstvenikov navzočen tudi Ni. Vis. knez-na-

mestnik Pavle, ki se je jutraj ob 8 vrnil z Brda pri Kranju v Belgrad.

Tudi v Zagrebu je bil na svečan način proslavljen kraljev rojstni dan. Službo božjo je v katedrali daroval nadškof dr. Bauer, ob pol 11 pa je bila na Jelačićevem trgu velika vojaška parada.

Tako so po vsej državi najpriprčneje in naj-svečaneje manifestirali svojo veliko ljubezen in vdanost do mladega kralja.

Kraljev rojstni dan v Ptuj

Ptuj, 6. sept. 1936.

Proslava rojstnega dne Nj. V. kralja Petra II. v Ptuj v nedeljo, dne 6. t. m., je nadvse pričakovano izpadla veličastno. Ob 10 je bila v proštjski cerkvi pontifikalna služba božja, ki jo je daroval prošt g. Ivan Greif ob številni asistenci svojih duhovnih tovarišev. Sv. maše se je udeležila ogromna množica ljudi, predstavniki civilnih in vojaških oblastev ter društev in korporacij. Po službi božji je bila na Tyrševem trgu manifestacija Sokola z vsemi društv. Manifestaciji je prisostvovalo vojaštvo ptujske posadke, šolska mladina in velika množica ljudi. Za tem pa mimo hod vojaštva pred mestno palačo na Florjanskem trgu, z mestno godbo na čelu. Mesto je bilo do zadnje hiše v zastavah. Zvečer pa je priredila oficirska čitalnica v svojih prostorih družabni večer, katerega se je udeležilo številno meščanstvo.

Nj. Vel. kraljica Marija v spremstvu predsednika g. Frana Bonača in funkcionarjev velesojstva med radostnim občinstvom z vidnim zad. voljstvom ogleduje razne objekte razstave »Za naš les«. — Na desni polkovnik g. Branko Pogačnik s šopkom, ki ga je Nj. Vel. kraljici ob prihodu z dobrodošlico izročil predsednik g. Bonač.

Slaba letina v Sloveniji

Žita za četrtino, sadja za tretjino, vina pa za polovico manj ko lani

Ljubljana, 7. septembra.

Letošnje leto je že takoj spomladi pokazalo kmetu, da pridelek v marsičem ne bo tako bogat, kakor je bil prejšnja leta. Deževno spomladansko vreme je povzročilo, da so sadno drevje in trta slabo odeveteli in nastavili manj dober zarod. Kasneje je nastopil na sadju škrlup in druge glivične bolezni, ki so napravile veliko škodo, ker so zelo poslabšale kakovost sadja, če ga že docela niso uničile. Na trti je hudo nastopila peronospora, ki je v letošnjem letu napravila vkljub vsem prizadevanjem vinogradnikov velikansko škodo.

Med poljskimi pridelki je napravilo spomladansko deževje in slabo vreme tudi mnogo škode. Tako so zgodnje žitarice, kakor pšenica, rž, ječmen in oves prav zaradi dežja slabo odevetele ter je ostalo mnogo klasov neoplojenih. V kasnejših mesecih so žitarice v veliki meri močno polegale, mestoma pa je nastopila tudi rja in snetljivost, ki je zlasti na ječmenu napravila veliko škodo. — V maju in juniju je bila vsa Slovenija hudo prizadeta po številnih neurjih s točo, ki je napravila na polju več kakor za 20.000.000 Din škode.

Tako je mogoče danes, ko so nekateri poljski pridelki že spravljeni, drugi pa dozorevajo, precej točno določiti, kakšna bo letošnja letina. Rezultat je zelo žalosten in neprijeten cenitev škode, ki jo bo utrpel naš kmet zaradi slabše letine, znaša najmanj 200.000.000 Din. Ta ogromna številka dokazuje, da se bo naš kmet kaj težko prerinil skozi zimo do prihodnje pomladi in da bo letošnja zima za naše kmečko prebivalstvo zelo huda.

Od vseh važnejših pridelkov je pri nas letos edino koruza obrodila nekoliko bolje, kakor lani. Vsi drugi pridelki pa so hudo nazadovali, tako po količini, kakor tudi po kakovosti. Prinašamo tabelo najvažnejših pridelkov v primeri z lanskim letom, ki jasno dokazuje, da je pridelek v najvažnejših žitaricah letos nazadoval za dobro četrtino, da bodo vinogradniki pridelali skoraj polovico manj kakor lani in da sadje obeta za celo tretjino manj, kakor je prineslo v l. 1935.

Vrste pridelka	donos l. 1935 v 1000 q	donos l. 1936 v 1000 q
pšenica	678	530
ječmen	202	147
rž	395	201
sojica	43	31.6
oves	214.5	179
krompir	3.131	3.216
vino	535	282.5
jabolka	518	330
hruške	51	40.3
slive	47.7	41.3

Vrste pridelka	zmanjšani donos v primeri z l. 1935 v %, v oklepajih v 1000 q	izgubljeni donos v milij. Din, v oklepajih cene za q
pšenica	22 (148)	26 (175)
ječmen	27 (55)	9.6 (175)
rž	32 (94)	15.4 (165)
sojica	26 (11.4)	1.93 (170)
oves	16 (35.5)	6 (170)
krompir	6 (215)	21.5 (100)
vino	47 (252.5)	101 (400)
jabolka	36 (188)	28 (150)
hruške	22 (10.7)	1.6 (150)
slive	13 (6.4)	0.64 (100)

Celokupni izgubljeni donos zaradi slabše letine znaša torej nekaj nad 211.000.000 Din. Ker je pa koruza letos obrodila bolje, tako da bo letos 16.000 stotov koruze (3% več v primeri z l. 1935) več pridelane, kakor lani, ko je znašal celotni pri-

delek koruze 570.000 stotov, bo zaradi večjega pridelka koruze treba odšteti 2.300.000 Din, tako da ostane celotni izgubljeni donos v višini 209.000.000 dinarjev.

Letošnja letina je torej v večini pridelkov precej pod povprečno letino, tako da je popolnoma upravičeno lahko smatramo za zelo slabo. Neglede na kraje, kjer je točka popolnoma uničila poljske pridelke, bo naš kmet tudi povsod drugod moral hudo varčevati, da bo kljub svoji skromnosti in varčnosti preživel svojo družino do prihodnjega leta. Dal Bog, da bi vsaj drugo leto prineslo našemu kmetu več, saj že itak kljub svoji pridnosti tudi v dobrih letih komaj shaja.

Zlata maša v Framu

Fram, 5. septembra.

Dne 31. avgusta 1936 je bila v Framu izredna slovesnost. V Fram, svojo rojstno vas, se je pripeljal obnavljati svojo zlato mašo kanonik Jernej Francež iz Sv. Marijete ob Pesnici, v spremstvu kanonika in mestnega župnika mariborskega g. Umeka ter zastopnikov župnije in občine Sv. Marijete. Pred cerkvijo je gospoda rojaka pričakovala velika množica Framčanov, izredno ve-

liko jih je bilo iz Morja, kjer je g. zlatomašnik doma. G. jubilarja je najprej pozdravil domači g. župnik Rakun, šolski upravitelj v imenu šole, kamor je g. kanonik še kot deček zahajal. Najpriprčneje ga je pozdravila majhna dedica v imenu sorodnikov in mu izročila šopek cvetic. Množica je napolnila cerkev, da prisostvovali zlati maši, ki je v Framu še ni bilo. Asistirala sta gosp. zlatomašniku hočki dekan g. Sagaj in domači g. župnik. Po sveti maši je obiskal g. kanonik še grob svojih rajnih staršev, kjer je opravil molitve za mrtve, pevski zbor pa je zapel v srce segajoče žalostinke.

Vsi Framčani želimo 76-letnemu g. kanoniku-rojaku, naj ga Bog še čuva in ohranja, da nas bo ob svoji biserni maši zopet obiskal tako vesel, kakor sedaj!

Ban dr. Natlačen za tekstilno delavstvo

Poziv podjetnikom

Naj se ustvarijo pogoji za zaupanje. Socialni položaj tekstilnih delavcev naj se čim izdatneje poboľjša

Ljubljana, dne 7. septembra 1936.

Gospod ban dr. Marko Natlačen je danes poslal sledeči apel na podjetnike tekstilne stroke Dravske banovine v obliki pisma, naslovljenega na g. Josipa Kavčiča, predsednika Zveze delodajalcev tekstilne stroke za dravsko banovino v Ljubljani. Pismo se glasi:

Gospod predsednik!

Stopili ste na čelo društva tekstilnih industri-jalcev Dravske banovine, ki se je pred kratkim ustanovilo v namen, da varuje interese svojih članov in da v njih imenu sklepa kolektivne pogodbe z delavstvom. Z ozirom na pomemben obseg tekstilne industrije v Dravski banovini in njen velik narodno-gospodarski pomen smatram za potrebno, izraziti Vam svoje pričakovanje, da bo to društvo delovalo v prid splošnosti in vsled tega tudi ne bo prezrlo potrebe, da se ustvari tekstilnemu delavstvu čim ugodnejši socialni položaj ter s tem postavi trden temelj za procvit te industrije.

V prvi vrsti bo društvo moralo paziti na to, da podjetniki vestno izpolnjujejo vse predpise, izdane v zaščito delavcev, kar bom zahteval z najstrožjo doslednostjo in uveljavil z vsemi zakoniti sredstvi. Temelj nadaljnjega delovanja društva pa naj bo spoznanje, da je glavni predpogoj

mirnega razvoja in napredka industrije zaupanje med podjetnikom in delavstvom. Podjetniki naj ustvarijo predpogoje za tako zaupanje s tem, da iskreno iščejo in najdejo pota, kako naj se socialni položaj delavstva čim izdatneje zboljša.

Gospod predsednik! Vaše društvo stopa v življenje v trenutku, ko je tekstilno delavstvo v meznem gibanju zaradi zboljšanja delovnih pogojev. Že ob otvoritvi pogajanj med podjetniki in delavci dne 28. avgusta t. l. sem omenil, da delavci ob stvkih, ki so se iz tega meznega gibanja razvile, ponekod kršijo zakon ter sem tako ravnanje obsodil. Z naredbo dne 5. t. m. pa sem postavil kazenske sankcije za taka dejanja ne glede na sodno kazensko postopanje. V toliko prej pričakujem, da se ne bo odlašalo s pogajanj o sklenitvi kolektivne pogodbe, za katero stremi delavstvo. Čimprejšnja rešitev obstoječega spora je v interesu tako podjetnikov kakor tudi delavcev, v prvi vrsti pa v interesu samega javnega mira, reda in varnosti v državi. Pričakujem, da bo društvo pod Vašim vodstvom pogajanja za sklenitev kolektivne pogodbe krepko pospešilo, v najkrajšem času uspešno zaključilo in tako doprineslo dokaz, da pravilno pojmuje svojo nalogo.

Ban dr. Natlačen.

Divizijski general Milutin Nedić

Novi načelnik generalnega štaba

Za vršilca dolžnosti glavnega generalnega štaba je bil s kraljevim ukazom imenovan divizijski general Milutin Nedić.

Rodil se je 26. oktobra 1882 v vasi Sopota v kosmajskem okraju v Srbiji (donavska banovina). Ko je dovršil 6 razredov gimnazije, je vstopil v vojno akademijo, katero je uspešno dokončal leta 1901 kot topničarski podporočnik. Leta 1905 je bil sprejet v višjo vojno akademijo, katero je dokončal leta 1907. Potem je nekaj časa služil pri četi, nakar je bil sprejet za pripravnika generalštabne stroke. To pripravo je uspešno dokončal leta 1912 kot topničarski kapitan 2. vrste.

Tako se je kot generalštabni častnik udeleževal vojske leta 1912-13 ter svetovne vojske 1914 do 1920 ter napredoval do podpolkovnika. Tako je bil nazadnje v Ljubljani član vojne misije ter načelnik generalnega štaba dravske divizijske oblasti. Po končani demobilizaciji je bil kot vojaški strokovnjak dodeljen plebiscitni komisiji za Koroško, nakar so sledile njegove druge službe v zunanjih državah. Ljubljana in sploh vsi Slovenci se takratnega in visoko izobraženega častnika dobro spominjamo ter je ostal vsem v najboljšem spominu.

Ko se je vrnil s svojega mesta kot vojaški odposlanec v Italiji, je bil imenovan za poveljnika vsega našega vojnega letalstva. Njegova poveljnostna zasluga je, da je naše letalstvo najmoderneje organiziral, tako da danes naše vojno letalstvo zavzema prva mesta med letalstvom evropskih držav. Za svoje nenavadne zasluge je bil general Nedić deležen najvišjih priznanj v toliki meri, kakor le malokdo drugi. Ima 9 najvišjih redov, katere mu je podelil njegov kralj in vrhovni poveljnik jugoslovanske vojske. Poleg tega pa ima visoke ruske, francoske, angleške, grške, češke in romunske redove.

Kakor je iz opisanega razvidno, sedaj na tako važno mesto načelnika generalnega štaba jugoslovanske vojske stopa mož, ki že po svojih dosežkih delih daje jamstvo, da bo zvest varuh tradicij slavni prednikov, ki so to vojsko ustvarili.

Belokranjska igra „most“

Kdo ne pozna nedolžne otroške igre »most«? Dva otroka se postavita v krog in primeta za roke ter tako napravita podobo nekakšnih vrat. Poprej pa se še domnita, kdo od njiju je angel, kdo hudič. Ostali igrači se postavijo v ravni vrsti nasproti. Po dvogovoru »Ali je kaj trden ta vaš most?« id., gre vrsta skozi vrata. »Most« spusti vse skozi, le zadnjega zdrži ter povpraša, ali hoče k angelu ali k hudiču. In tako dalje.

Malokatera otroška igra je tako zanimata znanost, kakor ravno »most«. Ohranjena je pri različnih narodih v Evropi in tudi v Afriki jo dobro poznajo. Zagoneten je predvsem njen izvor. Do danes so bile zapisane različne teorije, a nobena še ni dokončno izjasnjena. Največkrat se otroški »most« veže s prastarimi obredi, ki so po izvršeni gradnji mostu zahtevali človeško žrtev, s katero se je pomirilo vodno božanstvo. Taki obredi so zabeleženi pri številnih narodih in omenjata jih srbska in bolgarska pesem. Zamejanje zadnjega v sprevodu se smatra kot bled spomin na davno žrtev sredi mostnega obreda. Belokranjska igra »most« je v bistvu slična običajni otroški igri evropskih narodov, a njena redna vrednost se razodeva v tem, da so njeni izvajalci odrasli, ne pa otroci, ter da je pomenljivo vpletena v velikonočno pomladansko slavo. Ti dve dejstvi na vsak način živo potrjujeta domnevo, da je igra »most« preostanek starodavnega poganskega obreda, ki je bilo vsekakor žalnega značaja. Vrh tega pa je belokranjski »most« dragocen donos k svetovni mostni mitologiji.

Belokranjci v glavnem poznajo dva mosta: meliškega in črnomeljskega. Razlika med njima je v prvi vrsti ta, da je meliški most od kola docela odločen ter se izvaja kot samostojna igra, ki sta v zvezi z njo »Petelinji boj« ter »turn« velikega pomena, medtem ko je črnomeljski most že pomaknjen v kolo ter tvori v njem nekakšen plesni lik. Važnega značaja je dalje mostno besedilo, ki pa je pri belokranjskem mostu močno okrnjeno in njen zmisel danes docela pozabljen.

Kako se vrši ta staroslavna belokranjska igra »most«, kako se glasi belokranjska mostova pesem, kako se razvija »petelinji boj«, kako nosi »turn«, vse to boste slišali in videli v nedeljo, dne 13. septembra t. l. na lehem telovadišču ljubljanskega Sokola v Tivoliju, kjer se nam bodo Belokranjci predstavili v vsem sijaju svojih prelepah narodnih običajev, ki jih še vse premalo poznamo in cenimo.

Spoznajmo in varujmo naše narodne običaje, plesne in igre in naučimo se gledati v njih tajne osnove naše lastne bitli. Temu klicu zlasti pa klicu po raziskavanju naše preteklosti, ki je zapisana v slovenskem mitosu, plesu in igri, je v prvi vrsti namenjen »Belokranjski dan«, ki ga prireja Folklorni inštitut Glasbene Matice ter društvo »Bela Krajina«. Kajti mnogo se je že napisalo o Beli Krajini prigrizniško-potopisnega, sem in tja tudi tudi narodoslovno tehnega in važnega, a na žalost se nam ob vsem tem na koncu

koncev nudi le še zamračen in zastrl pogled v prostor naših starodavnih obredov. Kakšni problemi čakajo slovenskega etnologa, mitologa, koreografa, filologa, zgodovinarja i. dr., vzemo v posebni narodoslovni knjigi, ki jo prav za »Belokranjski dan« izda Folklorni inštitut Glasbene Matice.

KOSTRIVNIŠKA

domača, povsem naravna

MINERALNA VODA.

Prvovrstna namizna slatina z izredno vsebino ogljikove kisline. Priznana zdravilna voda, odlok min. soc. pol. in nar. zdravja S. br. 11349 z dne 7. avgusta 1930. Naslov najbližje zaloge Vam radevolje naznanja:

Uprava »Kostrivniške Slatine«
pošta PODPLAT via Grobelno,

Nj. kr. Vis. kneginja Olga s štiri na velesejmu

Ljubljana, 7. septembra.

V najlepšem solcu se je ob 16 pripeljala na velesejmo Nj. kr. Vis. kneginja Olga, soproga Nj. kr. Vis. kneza-naměstnika Pavla, s svojo materjo kneginjo Jeleno in s svojim očetom knezom Nikolom in soprogo. Ravatelj velesejma g. dr. Dular je visoke goste pozdravil ter takoj odvedel v paviljon I razstave »Za naš les« ter jim razkazal vse zanimivosti. Odtod so se podali v koč z Velike planine. Vsa vzročena a je pa Nj. kr. Vis. kneginja Olga s štiri nato ogledala pohorsko hiško, ki so jo njenemu sinu kneževiču Nikoli poklonili kmetje od Sv. Lovrenca na Pohorju. Vsi visoki gostje so zatrjevali, kako bo kneževič vesel pri-erčnega daru naših kmetov. Stopili so v paviljon N z oddelkom za kemijo. Po ogledu tega paviljona so visoke goste pozdravili naši sloviti mizarji na razstavi pohištva ter žuli najbolj laskavo pohvalo, da niti od daleč niso mogli pričakovati tako modernega, praktičnega in krasnega pohištva.

Pri Lenardovem vrtu so visoki gostje z občudovanjem ugotovili preciznost in smotnost vzor-

nega ograda za oblikovanje sadnega drevja, očarani pa so bili od prevelike krasote, ki jih je presenetila v veliki dvorani razstave »Sodoben vrt« z množico najbohotnejših dalij. Pod vodstvom predsednika razstave, ravnatelja g. Lapa in tajnika g. Kregarja so si ogledali skoro vsako daljše posebej, zlasti so se pa zanimali za novosti, ki jih je vzgojil g. Plevčak. Po ogledu vseh poseameznih vrtov in največji pohvali in občudovanju so se podpisali v spominke knjigo ter se informirali pri pregledovanju knjige o prejšnjih velesejmskih prireditvah, nato pa odšli še v oddelek za zelenjavo in sadje. Po dreveredu so visoki gostje prišli v živalski park, nato se pa po poldrugournem obisku nadse zadovoljni poslovili in se spet odpeljali na Brdo.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vze-mite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

24. septembra - Slomškov praznik

Upamo, da bomo mogli nekoč obhajati 24. september kot Slomškov praznik. Upamo, da ga bodo z nami obhajali vsi katoličani sveta, posebno pa še slovanski narodi.

Za sedaj nam mora ta dan biti kakor praznik! Je to sicer smrtni dan, toda pri Slomšku je njegov smrtni dan dejansko praznični dan! Vsa Slovenija naj ta dan zopet vse svoje misli, pa svoje največje hrepenenje zbere pri Slomšku.

Slovesnost v šolah

Ministrstvo prosvete je z odlokom z dne 27. junija 1936 o. N. br. 31656 odredilo, da se letos v vseh šolah Slovenije praznuje 24. september kot Slomškov praznik. Ta odredba pa velja samo za letos. Zato naj se letos v resnici prav vzorno pripravi proslava v vsaki šoli. Istočasno pa prosimo, da se na teh proslavah povsod sklene, da vse slovenske občine, šole in društva naprosijo prosvetno ministrstvo, da ta dan vpelje kot splošen narodni praznik za vso državo. Tozadevna vloga je v ministrstvu, treba pa jo je podpreti!

Spored šolskih proslav je dolžila delno že banska uprava in sicer takole: Ob kraljevo običajni uri se vrši šolska sv. maša. Pri tej sv. maši se molji za beatifikacijo Slomška.

Po službi božji se zberejo otroci v šoli, kjer naj se vrši proslava po programu, ki ga sestavi učiteljski zbor. Ta dan je pouka prost.

Slovesnosti v društvih

Ta dan ali vsaj naslednjo nedeljo naj tudi prosvetna društva, posebno tam, kjer letos niso še imela Slomškove proslave, priredijo slovesnost, da bo vsak kraj Slovenije zopet oživel v spoštovanju do Slomška in v hrepenenju po njegovem poveljanju.

Najboljša proslava bo, ako bodo društva pri skupni službi božji z ostalimi verniki opravila molitve za beatifikacijo.

Cerkvene slovesnosti

Kjer so poleg šolske službe božje še druge sv. maše, prosimo p. n. gospode duhovnike, da ta dan opravijo molitev za beatifikacijo in da prejšnjo nedeljo povabijo ljudi k sv. maši in k sv. obhajilu v ta namen.

Podpisujte prošnje za beatifikacijo!

Iz raznih krajev še prejemamo dopise, da bi radi podpisali prošnjo za beatifikacijo, ker dosejati niso imeli prilike. Prosimo zato vse župne urade, ki ev. nimajo več pol, da nam sporočijo, da jih takoj dopišemo. Podpise zbiramo dalje in sedaj prihajajo posebno še iz inozemstva. Posebno na dan 24. septembra se naj podpisani zbirajo!

Tovarna Hutter dela

Maribor, 7. septembra.

Tekstilna tovarna Hutter v Mariboru je začela danes zopet delati. Kakor smo že poročali, je dal lastnik tovarne svojim delavcem tridnevni plačan dopust. Delavstvo se je po končanem dopustu korporativno vrnilo v tovarno na delo. — Hutterjevo delavstvo je pokazalo s tem svojo hvalečnost napram šefu ki je najbolj socialen tovarnar v državi.

Napredovanje rezervnih častnikov

Za kraljev rojstni dan so v rezervi med drugimi napredovali in sicer v čin majorja peh. stotnika Jakob Perhavec in Vladimir Terzin; topniški stotnik Herman Munk; konjeniški stotnik Aleksander Jarolinek in Dušan Roš; inženjerski stotnik Otokar Nekvasil in Božidar Božič; zrakoplovni stotnik Matej Hofer; peh. stotnik Edvard Pričič in sanitetni stotnik dr. Miroslav Šlezinger in dr. Josip Paleček; v čin inž. stotnika II. razr. tehnične stroke mornarice inž. poročnik Ivo Hercigonja; za nižjega voj. uradnika II. razr. ekonomske stroke nižji voj. uradnik III. razr. Zdravko Ferderber; števši od 10. marca 1924. leta v čin stotnika I. razr. peh. stotnika II. razr. Julij Dajč in Ervin Kern in topniški stotnik II. razr. Adolf Tušter; v čin poročnika peh. podporočnika Julij Urlep in Dragotin Mak; števši od 23. marca 1925. leta v čin poročnika peh. podporočnika Franjo Sernčar; števši od 21. maja 1926. leta v čin stotnika I. razr. peh. stotnik II. razr. Vekoslav Medvedšek; v čin stotnika II. razr. peh. poročnik Vekoslav Nemec in v čin poročnika peh. podporočnik Drago Vračko in sanitetni podporočnik dr. Franc Klar; števši od 6. septembra 1926. leta v čin poročnika topniški podporočnik Stefan Lalajnik; števši od 16. decembra 1927. leta v čin stotnika I. razr. peh. stotnika II. razr. Josip Lenko in Franc Volavšek; števši od junija 1928. leta v čin stotnika II. razr. peh. poročnik Karel Svetel, Stanko Goligrane in Miroslav Vilhelm in topniški poročnik Stefan Dobocki ter v čin poročnika peh. podporočnik Jakob Lobnik; števši od 17. decembra 1928. leta v čin poročnika peh. podporočnik Anton Bajec; števši od 15. avgusta 1929. leta v čin stotnika II. razr. peh. poročnik Bendelin Simenc in san. poročnik dr. Ivan Herlinger in števši od 11. aprila 1930. leta v čin poročnika peh. podporočnika Ivan Pavlič in Bogoljub Mančič. — Nadaljevanje sledi jutri.

Nadškoof dr. Jeglič med romarji na Dobrovi

Dobrova, 7. septembra.

Častitljivi nadškoof dr. A. B. Jeglič je eden tistih redkih mož, ki do svojih zadnjih sil in moči žive z narodom in za narod. Preteklo nedeljo je sivolasi nadškoof pohitel na gorensko slavo na Jeeenice, včeraj se je pa pridružil številnim romarjem in prišel na Dobrovo pri Ljubljani na našo starodavno božjo pot, kamor je vse življenje rad zahajal. Že v soboto se je pripeljal, ni se ustrašil napora in svojih let, ves svež in mladoetno čil je izvršil glavno nedeljsko svečanost, pridigo in sveto mašo ob 9, potem ko je 5 ur že spovedoval. Z odločno besedo, krepko in razumljivo, je s prižnice bical moderno brezboštvo, ostudno delo Kriestovih sovražnikov in potem z veliko ljubeznijo

govoril o Materi božji, da nam bo ona pomagala, saj je ona Pomočnica kristjanov. Tudi zahvalno pesem po sv. maši in molitev za kralja je zapel s krepkim glasom.

Kljub elabemu vremenu se je cerkev napolnila dopoldne in popoldne pri pridigi in slovesnih litani- niah. Veseli so bili vsi romarji, prav tako seveda tudi vsi Dobrovčani in v veliko čast si štejemo, da smo spet imeli po dolgem času med seboj našega nadpastirja.

Šmarne maše na Dobrovi se bodo za letos zaključile prihodnjo nedeljo s sklepno procesijo, ki jo bo vodil škof dr. Rožman. Vabimo vse, posebno pa Ljubljance, da se sklepnih slovesnosti udeleže in obenem obiščejo staro dobrovsko božjo pot.

Smrt najstarejšega Zagorjana

Zagorje, 7. sept.

V soboto popoldne je po kratki in mučni bolezni umrl najstarejši Zagorjan, 94-letni Martin Drnovšek.

Pokojni Drnovšek se je rodil l. 1843 kot sin revnega kmetu v vasi Koščici v občini Polnčnik. Ob črnem ovsnem kruhu in ob trdem delu, ki ga zahteva za svoje dajave slabo rodovitna kumljanska zemlja, so mu minevala otročja leta. Šole ni obiskoval, ker jo takrat naši hribovci še niso poznali, učil se je samo verouka, ki ga je v nedeljah popoldne razlagal v župnišču domači župnik. Takrat je po savski soleski mimo Zagorja prisopihala prvič »železna kača«, ki jo je s strahom občudoval mladi Martin skupno s svojim očetom, ki je trdil, da je to hudičeva iznajdba. Kot 23-letni mladenič je bil v aprilu l. 1866. potrjen k vojakom in sicer k 7. lovskemu bataljonu. Kot tak se je udeležil vojske z Italijo. Najhujši dan iz te dobe mu je ostal vse življenje v spominu, to je bil tisti strašni dan bitke pri Custozi ob kresu l. 1866. Tedaj je bila Italija tepena. S svojim bataljonom je nato Drnovšek prišel na Češko, odkoder se je po končanem miru vrnil čez Dunaj na Reko, kamor je bil njegov bataljon deloten. Ko so v prihodnjih letih divale po Hrvaški in južni Ogrski roparske tolpe, se je po-

hodov proti njim udeležil tudi 7. lovski bataljon. Tako je prišel Drnovšek do Požuna. L. 1869 je dal slovo vojaškemu stanu in šel domov, kjer je pomagal svojemu očetu pri delu.

L. 1875 je stopil v službo pri zagorskem rudniku in delal v začetku v cinkarni. Takrat so delali zaradi pomanjkanja delovnih moči še po 18 ur dnevno, po prvi stavki l. 1889 pa so začeli delati že po 15 in končno po 12 ur dnevno, kar je trajalo vse do ustavitve obrata v cinkarni. Nato je delal kot kurjač pri apnenicah in pri drugem delu v zunanjem obratu do svoje upokojitve, ko je bil 83 let star, kar je danes gotovo težko dosegljiv rekord.

V zakonu se mu je rodilo sedem otrok, od katerih so že nekateri pomrli; en sin mu je padel na ruski fronti, eden pa je bil tam ranjen in je zdaj invalid. Pri sinu Rudolfu, rudniškem nameščencu, je preživel pokojni zadnja leta svojega dolgega življenja. Vse svoje življenje je trdo delal in trpel, da je mogel dati svoji družini dober kruh.

V ponedeljek popoldne so ga ob veliki udeležbi Zagorjanov pokopali na lukajšnem pokopališču. Naj mu sveci večna luč; žalujočim naše so- žalje.

80 letnica Možetove mame

80 letnico rojstva praznuje dne 8. t. m. Franciška Može, mati uglednega krojaškega mojstra in sedanjega predsednika Krojaške zadruge za mesto Ljubljano, Fr. Može. Že 30 let pomaga voditi svojemu sinu gospodinjstvo. Ravno toliko časa prihaja v Možetovo hišo tudi »Slovenec«, ki ga jubilarica vedno z veseljem prebira. Bog jo živi še mnogo let!

Celje

Specialist za živčne bolezni — primarij dr. Pestotnik — ne ordinira od 30. septembra. Kino Metropol. Danes ob 10.30 predstava po znižanih cenah. Vsi prostori po 3 Din. — Ob 16., 18.15., 20.30 »Mala Katarina« (Franciška Gaal), sredi, četrtek ob 18.15., 20.30.

Nova občinska uprava v Sv. Juriju ob j. ž. V občini Sv. Jurij pri Celju trg je bil razrešen dosednji občinski odbor in je bila imenovana nova uprava z županom g. Francem Zdobškom, trgovcem in posestnikom v Sv. Juriju ob j. ž. na čelu. Ime novega župana jamči, da je prišla uprava trške šentjurske občine v najboljše roke.

Položaj pri Westnu. Položaj v Westnovi tovarni se je od našega zadnjega poročila v bistvu precej spremenil. Med podjetjem in delavstvom ni prišlo še do nobenih pogajanj.

Podjetje je pa zadnje dni pozvalo nekatere delavce, naj se vrnejo na delo in se je pozivu res odzvalo večje število delavstva ter je delalo v petek 179 delavcev, v soboto okrog 200 in včeraj, v ponedeljek okrog 250. Predvsem delajo razni obrtniki, tako mizarji, ključavničarji, kovači, kleparji, v skladiščih itd.

Prosvetni tabor katoliških mož in fantov bo v nedeljo, dne 20. septembra v Petrovčah.

Še več ciganov prijetih Zaradi umora na Kodeljevem, ki še ni pojasnjen

Ljubljana, 7. septembra.

Temno ozadje krvavega zločina na Kodeljevem, katerega žrtev je postal po imenu dozdaž še neznani ciganski muzikant iz Stepanje vasi, se počasi odgrinja. Policija z vso vestnostjo in natančnostjo nadaljuje preiskavo. Kakor smo poročali, je bil eden izmed starih ciganov, ki jih je policija zaradi konfrontacije privedla k umorjenčevemu truplu takoj, ko so ga potegnili iz Ljubljanske na suho, aretiran že v soboto. To je 25-letni Anton Pestner, po poklicu brusar, ki je z ubitim ciganom in še nekim tretjim ciganom popival prejšnjo noč v Briclevi gostilni. Zaenkrat pada ves sum nanj, čeprav Pestner tudi v teku nadaljnje zaslišanja ni hotel priznati ničesar drugega ko to, da je bil z umorjenecem res akupaj, trdi pa, da je takoj po odhodu iz gostilne šel spat v svoji ciganski voz, ki stoji v bližini umorjenčevega voza. Vrsta obremenilnih okoliščin se je povečala še za eno, ko se je na policiji zglasila oseba, ki je izpovedala, da je videla Pestnerja in ubitega cigana, kako sta v petek popoldne poizvedovala za dvema cigankama.

Kakor vse kaže, so v temno ozadje zločina

indirektno zapletena ciganska dekleta, zaradi katerih je med ubijalcem in ubitim prišlo do konflikta in nazadnje tudi do dejanskega spopada. Kako strašen je moral biti obračun med njima in kako bestialen in neizprosno proti svojemu nasprotniku ubijalec, dokazuje zločin sam. Ubijalcu ni bilo dovolj, da je žrtvi zadal z nožem 5 ubod-ljav in mu razmesaril vso lobanjo, ko je že ležal pred njim na tleh, ga je še zgrabil in vrget v Ljubljano. Sreča v nesreči je bila, da je bilo te dni v Ljubljani le malo vode, sicer bi storilec vsaj za dogleden čas zabilal vsako sled zločina za seboj.

Zanimivo je, da je bil umorjeni cigan po Ljubljani zelo znan, posebno obiskovalcem nočnih lokalov, v katerih je v družbi svojega tovariša pri- rejal »koncerte«: igral je na citre, da pa kljub temu še niso mogli ugotoviti identitete. Prvemu aretirancu Pestnerju je sledilo v policijski zapor še več ciganov; v Stepanji vasi pa je policija v nedeljo napravila strogo preiskavo. O podrobnostih nadaljnje preiskave zaenkrat še ne moremo poročati, verjetno pa je, da bo zločin že v naj- krajšem času pojasnjen.

Razvojkatoliškega dnevnika

25 let „El Debate“

Med državljansko vojno v Španiji je madridska vlada ljudske fronte razlatala tudi vse desničarske liste v Španiji in jih vodila dalje pod drž. kontrolo kot glasila levičarjev. Ta usoda je zadela tudi veliki katoliški dnevnik »El Debate«, ki je bil tehniško najbolje opremljen in najbolj čitan katoliški list v Evropi.

Sele nedavno je »El Debate« obhajal svojo 25-letnico. Duhovno je bil list sad katoliškega gibanja za obnovo, ki je v letih 1910 in 1911 doseglo višek v obrambnem boju zoper liberalizem. Tedaj, bilo je ponoči 29. junija 1911, na praznik sv. Petra in Pavla, so trije navdušeni mladi moške, med njimi tudi don Angel Herrera, ustanovili v Madridu nov katoliški list. (Don Herrera je vodil list 20 let s prav čudovito izurjenostjo, dokler ga ni višja oblast, l. 1930, poklicala za predsednika katoliške akeije v Španiji.)

Leta 1911 torej so si ti trije pridobili list »El Debate«, ki je že nekaj mesecev prej izhajal kot majhen, slabo urejevan listič in je imel le 4500 dnevnik izstisov. — Čez 25 let je imela »Edición Católica« (E. C. Katoliška založba), ki je gospodarska lastnica mogočnega podjetja, največji rotacijski stroj v Evropi, ki more v eni uri natisniti 64.000 številčk časopisa po 32 strani ali pa 128.000 številčk po 18 strani!

Že koj spocetka je »El Debate« popolnoma preokrenil katoliško časopisje v Španiji. List je kaj kmalu stopil v sredo bojev z liberalnimi, cer-

kvi sovražnimi strujami. Tega pa ni storil s polemiko in ščuvanjem, marveč z obujanjem novega, do dna krščanskega duha in je postal tako pobornik katoliške akcije in je kazal in pripravljat pot ljudem pomlajenega, katoliškega duha.

Politično je znal biti list vedno neodvisen od poedinih strank, saj tudi ni bil nikakršne stranke, ki bi ga bila mogla izrabiti. Vendar je bil »El Debate« tudi za politični razvoj države važnega, odločilnega pomena. Saj so iz vrst njegovih sotrudnikov izšli voditelji »Accion Popular« (Ljudske stranke), predvsem pa Gil Robles, ki si je znal v nekaj letih ustvariti stranko srednje poti.

Glede na zunanjo politiko se je »El Debate« potegoval za nevtralnost Španije in je s to politiko v letih 1914—18 mogočno vplival na najširše plasti naroda. V tistih letih je bil »El Debate« vodilni list Španije.

Vzorna je bila družabna ureditev podjetja. Navzlic mnogim političnim štrajkom, ki jih je Španija doživljala l. 1927, niso pri »El Debate« nikoli štrajkali. Vsako leto so za veliko noč vsi uslužbenci in delavci lista skupno prejeli svete zakramente. V domači kapeli je bila vsak dan »delavska cerkvena pobožnost«. Posebna poizvedovalna služba »Logos«, ki je imela najmodernejšo tehnično napravo, med njimi več teletipografov, je oskrbovala 50 podeželskih listov po vsej Španiji s članki in novicami.

Beg čez mejo. Preden so beli zavzeli Irun, je rdeče prebivalstvo še zadnje zbežalo v Francijo.

Najbogatejše Angležinje

V Angliji je čudovito dosti samostojnih milijonark, ki imajo važno vlogo v družbi. Prva bi bila lady Yule, vdova sira Davida Yulea, angloindskega knežjega trgovca, ki je umrl pred osmimi leti in ji je zapustil 2,160 milijonov dinarjev. Lady Yule je lastnica razkošne jahte »Nahline«, s katero se zdaj vozi kralj Edvard VIII. Lady Yule ima rada mir in živi sredi svoje neizmerne bogatije popolnoma preprosto.

Prav tako pa je bogata lady Louis Mountbatten, ki je kot mis Edvina Ashley podedovala večino premoženja svojega deda, sira Ernesta Cassela, ki je bil denarnik, človekoljub in iskren prijatelj kralja Edvarda VII.

K najbogatejšim angleškim ženskam pa spada tudi lady Ludlow, ki je bila žena slavnega demantnega mogočnika sira Julija Wernhera. Sir Julius je bil nekoč preprost bančni uradnik, pa je iskal in tudi našel srečo v demantnih rudnikih Južne Afrike. Ko je leta 1912 umrl, je zapustil 2,640 milijonov dinarjev in skoraj vse je podedovala njegova žena. Lord Ludlow, njen drugi mož, se je pred 14 leti ponesrečil na lovu. Lady Ludlow je vneta članica konjskih dirk. V Londonu je znana, kako zna pogostiti svoje obiskovalce, ki jim zmeraj nudi kako nepričakovano posebnost. Leta 1924 so ji ukradli dragulje v vrednosti več milijonov dinarjev.

Izmed bogatih Angležinj, ki imajo slavne dirkalne konje, je omeniti tudi mis Dorothy Page, ki je hčerka lorda Queensborougha. Svoje premoženje je podedovala po svoji materi, rojeni Whitney iz Njujorka. Nastopa tudi kot pevka na dobrodelnih koncertih.

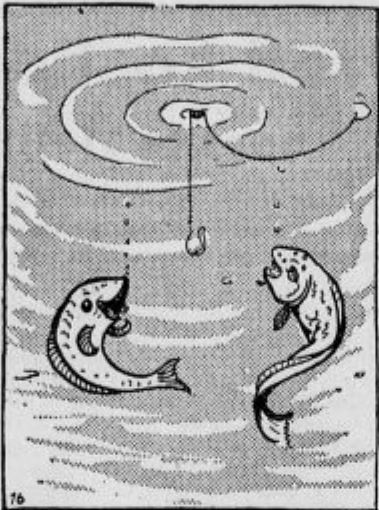
Lord Daziel of Wooller, ki je v Londonu uvedel taksije in je bil predsednik »Družbe Pullmanovih vagonov«, je zapustil vse svoje premoženje, 480 milijonov dinarjev, svoji ženi. Skozi štiri leta je lady Daziel vsako jutro vozila svojega moža z avtom v mesto in šla popoldne spet ponj. Ko so zasedali v visoki zbornici, ga je ondi po več ur čakala, ker ni bil zadovoljen drugače, ko da je moral biti v družbi svoje žene na poti domov.

— Sir Robert Houston, lastnik ladij, je zapustil štiri petine od svojega premoženja, ki je obsegalo 1680 milijonov dinarjev, svoji ženi, ki je torej dobila po njem 1444 milijonov dinarjev. V oporoki pravi: »...svoji preljubi ženi, ki je bila

tako požrtvovalna zame in mi je s svojo vdanostjo, uslužnostjo in postrežljivostjo in čudovito iznajdljivostjo ob raznih prilikah dvakrat rešila življenje, ko so že vsi zdravniki obupali nad menoj.«

Novinka med milijonarkami je gospa MacDonald-Buchanan, hči pokojnega lorda Woolawingtona, ki je lani podedovala po njem 720 milijonov dinarjev. Gospa MacDonald-Buchanan živi v svojim mozem in s štirimi otroki na podeželskem posestvu v Northamptonu, kjer zlasti gojijo lov in dirke.

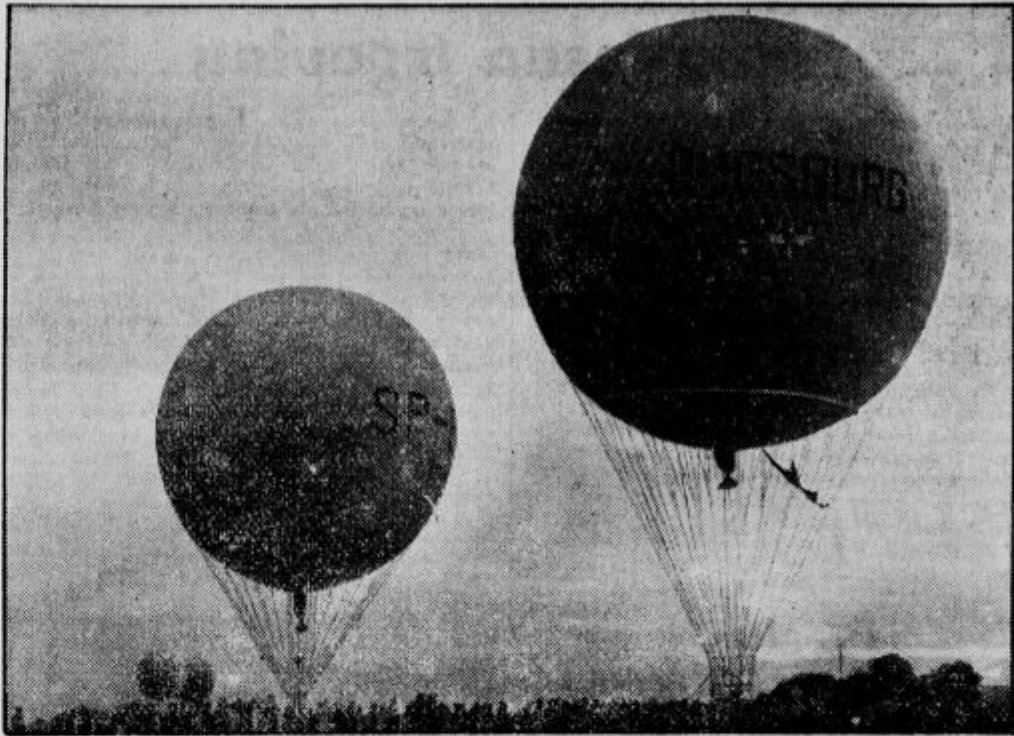
Slednjič moramo še posebej omeniti lady Khondra. Malokdaj je imela kaka ženska tako razburkano in polno življenje ko ona. Ker je bila sufražetka, je prišla v ječo; ko se je potopila »Lusitania«, je tudi ona skoraj utonila. Vodila je veliko društev in je izdajala neki tednik. Kdo bi si mogel misliti, da taka ženska nima vere vase? In vendar je sama povedala, da je šele po žaloigri z »Lusitania« postala samozavesna.

»Ah, ti ljudje, da se jim ljubi zmeraj isto počenjati!«

Ameriško letalo »Lady Peace«, ki sta z njim po-stavila letalca Richman in Merrill nov rekord v 11 urah čez Atlantski ocean!

Tekma Gordon-Bennet. Na varšavskem letališču so pripravljali zrakoplovi za tekmo Gordon-Bennet, ki je vsako leto. Na levi poljski zrakoplov »L. O. P. P.«, na desni nemški »Augsburg«.

V deželi Indijancev Otomi

V dolini Mezqui, ki je puščavska, gorata pokrajina države Hidalgo, le 160 kilometrov od glavnega mesta Mehike, so doma Indijanci Otomi.

Domovina teh Indijancev je jako ubožna in borna, je pokrajina samih kaktej, ugav in grmičja »mesquite«, ki se po njem imenuje ta dolina. Izsušena tla so iz samega apnenca, iz apnenca so razklani hribi naokrog in le doline vzdolž rek so rodovitne, a povsod drugod ni nobene vode. Saj so ponekod indijanska selišča, odkoder morajo po štiri ure hoditi po vodi. Na dan porabijo zato manj ko liter vode na osebo.

Kaj pa torej pijejo Otomi? — Pijejo pulkve. In to je sok, ki ga dobivajo iz agave. Mladi cvetlični sok rastline izrežejo in v izdolbino se nabira mnogo soka po več tednov dolgo. Pulkve je zelenkasta, morna pijača, ki vsebuje dosti mlečne kisline, ki se kmalu skisa in tedaj je opojna ko vino.

Agava — življenjska rastlina Otomijev

Življenje Otomijev — kakih 400.000 jih je — zavisi prav za prav od agave. Agave in njih razvrsti jim dajejo pijačo; korenine so užitne, vlakna so za tkivo, les za kurivo, z mesnatimi listi pokrivajo koče; agava je torej življenjska rastlina Otomijev. Mesa ne jedo skoraj nikoli, vendar redijo koze, ovce, kokoši, seveda je reja kaj borna, saj je malo redilnih rastlin v Mizikiški dolini. Tu ima vsakršno grmovje trnje, in kakteje, ki so prav obilne in velikanske, so le bodičasti otroci flore, ki v tej samotni, trpki prirodi životarijo.

Povsod dobiš selišča Otomijev: sredi grmičja in večinoma v zavetju orjaških orgelskih kaktej, ki zaeno varujejo hišo in so za ograjo za živino. Čudovito ljudstvo so Otomiji: niso kako prapleme Mehikancev, marveč so se naselili tod razmeroma pozno, kmalu zatem, ko so Španci zavzeli Mehiko. Kot narod brez stalnih bivališč, so prišli s severa, iz pokrajin sedanjih amer. Zdr-

ženih držav. Ko so romali na jug, so prišli v državo Aztekov, ki so jim preprečili nadaljno pot in zato so ostali ondi, kjer so še zdaj. Nikoli pa niso postali poljedelci.

Njih jezik je tak, kakršen je bli nekoč; španščine razumejo le malo in je nečje govoriti. Pokristjanili so se pač in si dali sežidati nekaj cerkva, vendar je njih krščanstvo prirojeno po otomjsko.

Po zunanje so srednje postave, lepo so rasli, močni so, gibčni, živali in neskončno skromni. Vendar so vidne posledice pitja pulkve in nemara so le zato nekam duševno lenobni.

Navidezna pridnost

Marljivi so vsi, a ta marljivost je indijanska, je le navidezna, kolikor je pač potrebujejo za življenje po svojih postavah in te postave pišejo te puste, nerodovitne, trde pokrajine.

Dežela Otomijev je revna, pustinska. Vendar je naravnost rajsko-čarobna, ko začne spomladi deževati. Tedaj se nebo leskeče svetlozeleno, hribi so sinji, nežno lisasti ko ametisti. Povsod ena sama luč, svetloba in sonce!

Malo ljudi vidimo na potovanju po tej deželi, a ti stojijo iznenada pred nami, ko da bi jih zemlja pričarala. Prijazni so, pozdravljajo nas in nam odgovarjajo na vprašanja, kolikor pač znajo. Njih glas je tako krotak in mehak, da kar začudeno prisluhneš. Vedno imajo preslico v rokah in če prenašajo še take tovore, zmeraj predejo prožne niti agavinih vlaken. Tiho stopajo, čudiš se in meniš, da si v pravljčni deželi.

Prav tiho in otožno pojejo drobno, ljubavno pesemko, ki plava nad trpkno dolino Mezqui: »zidoni, zidoni, didoengavá; dadoéki, dadoéki, todané; danjéa, danjéa dadeogagi.« — »Rožica sem in cvetem. Pridi in vzemi me! Še zmeraj cvetem!«

Tudi tu, sredi grobne samote puščavskih gora kliče življenje.

Caballero — novi oblastnik Madrida. Imenujejo ga tudi španskega Lenina, ki je zaeno vojni minister in vrhovni načelnik rdeče milice.

Japonke nas učé

Na Japonskem vlada sveta postava: tradicija. Strinja se z bošvi, cesarsko hišo in družino. Japonke že v rani mladosti nauče živeti po tej sveti postavi. Vsako dekletce je vzgojeno tako, da se zna pokoriti očetu, pozneje pa možu. Služnost, skromnost — dokazi ženskosti sploh — so pri Japonkah posebno vidni, pa če v okusnem kimonu samo mimogrede razveseli oko. So kot rože na vrtu življenja, ker skromne, kot so, ne mislijo na priznanje.

To je zunanost, a prirsčna. Kar tiči za njo, pa ni samo smehljaje, je resno in pošteno delo Japonk. Ne samo tistih, ki jih opeva japonska poezija. Tudi tistih, ki delajo v tovarnah, ki strežejo v gostilnah, in tistih, ki so pripomogle, da se je japonska tehnika dvignila tako! Emancipirane kot Američanke, prevdane kot Evropejke... Mar je modernizacija njih bistvo kaj predručila? Res je, da delajo po tovarnah, toda ko se vrnejo v svoj neizpremenjeni japonski dom, izgine krilo in bluzi in že sede v blešččem kimonu na svetlih tleh; obdelane roke pa svečano obirajo češeni čaj. Na znotraj, v duši, je Japonka ostala takšna, kot je bila pred dva tisoč leti, ko se je začelo cesarstvo.

In ljubiteljce športa, visokošolke? Kljub re-

kordom in izpitom sme še danes odstopiti oče hčer, brat sestro, mož ženo nekemu, kateremu je kaj dolžan, ali pa dati v dmino. In Japonka se ne upira, pridno dela, ne za odkodnino, samo da bi odslužila tuji dolg. In redko se bo uprla, da bi ne vzela za moža tistega, ki ji ga je določil oče, mati.

In plačilo?

Kdor tako računa, pozablja, da ne zna misliti po japonsko.

„SLOVENECE“ pred 60 leti:

V četrtek, dne 7. septembra 1876.

Občni zbor Cecilijinega društva v Gradu

Cecilijino društvo sme 6. občni zbor, ki se je 30. in 31. avgusta vršil v Gradu, z zlatimi črkami zapisati v svoj letnik. Vdeležilo se ga je 433 ljudi, med kojimi jih je bilo iz Kranjskega 14. Knez in škof Zverger so pri zborovanju dvakrat govorili in spodbudno priporočali preuravnava cerkvene muzike. Jako ginljivo je govoril tudi korni kapelnik Kaim iz Biberaha na Virtemberškem, ki je hudo šibal nedostojno muziko cerkveno. V dvomu, je li mogoče, da sem ter tje v cerkvi slišijo se tuši in marši, je rekel: Če je temu res tako, potem gospoda moja — (pripogivši se) — se moramo sramovati!! Silno potrlo bi pa marsiktere gospoda, ktereга to zadeva in kakoršnih je tudi na Kranjskem še nekaj, ko je g. Kaim pripovedoval, da je v nekterih krajih v navadi, kadar preiščem za plemo darila dele, posebno rejene prasce pozdravljati z enim, in še debeleje z dvema tušema, ter naposled sklenil: Gospoda moja, hočete li Boga s tem častiti, s čemur se prašiči proslavljajo? — Slišijo, da so si deležniki s Kranjskega dali besedo, tudi pri nas v ta namen osnovati posebno društvo; Bog daj, da bi se ta misel le tudi vresničila.

Domače novice

Z Brezje na Gorenjskem, 4. sept. Ravno obletnica je, odkar so bili prevzvišeni knez in nadškof goriški počastili Mater Božjo na Brezjah in Božjo pot pri »Mariji Pomagaj« tako rekoč cerkveno potrdili, ter vernikom dali najlepši zgled ljubezni in češčenja do »Pomočnice kristjanov«. Danes pa so bili iz daljnega Grada milostljivi knez in škof Zverger prišli na Brezje, kjer so maševali, med sv. mašo nekaj romarjev obhajali, po sv. maši pa gotovo celo uro klefali pred čudodelno podobo »Marije Pomagaj« in molili. Spodbujali so nato cerkveno predstojništvo, da naj v čast Matere božje na sedanjo kapelico zida lepo cerkev, ter po prosili, jim naznaniti, kadar se bo to zgodilo, ker so obljubili tudi nekoliko v ta namen darovati.

Zasežen je bil zopet zadnji »Slovenec« zaradi dveh dopisov, namreč »iz ljubljanske okolice« in »iz Toplice«. V prvem je bila pritožba zoper neprijazne železniške uradnike in zoper to, da je bil nek moč šest ur predolgo zaprt; v drugem pa se je govorilo o šoli v Toplicah.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka peletna vrstica po Din 2'50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Prodajalka
mešan. trgovine, zmožna vseh hišnih del in kuhanja, išče službo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Poštena« št. 12859. (a)

Služkinja
pridna in vestna, išče mesto za takoj ali s 15. septembrom. Najrajši izven mesta, vajena vseh hišnih in vrtnih del. Ponudbe upravi »Slovenca« Celje pod »Služkinja« št. 13240. (a)

Akademik
išče instrukcije za hrano in stanovanje. Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenca« pod št. 13239. (a)

Mesarski pomočnik
išče službo kjerkoli. Naslov v poslovalnicah »Slovenca« Celje. (a)

Agilen manufakturst
s 15 letno prakso; dober prodajalec, star 30 let, samski, vešč slovenskega in nemškega jezika, z dobrimi referencami, želi premeniti mesto. Ponudbe prosil upravi »Slovenca« pod »Manufakturst« št. 13229. (a)

Samostojna kuharica
zmožna vseh gospodinskih del, išče službo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Samostojna« 13228. (a)

Mizarski pomočnik
zmožen vseh pohištvenih del, dober političar, išče službo. Gre tudi na dom. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Nekadilce« št. 13227. (a)

Samostojen krojač
za moško in damsko delo, gre delat na dom. Cenjene naslove upravi »Slovenca« pod »Gre delat na dom« št. 13220. (a)

Šivilja
stara 20 let, vajena vseh hišnih poslov, išče namestitve v mestu ali na deželi. Naslov v upravi »Slovenca« pod »Pridna« št. 13226. (a)

Deklica
hčerka revnih kmetijskih staršev, stara 14 let, ki je dovršila mesčan. šolo, bi se šla rada učiti v trgovino, odnosedno v službo k otrokom ali kaj podobnega. Zna nekoliko šivati in ima veliko veselje do dela. Naslov v upravi »Slovenca« št. 13196. (a)

Brezposelni mož
vključno prosi za kakršnokoli zaposlitev. Vajen v trgovini, gostilnah in silničnih obratih kot pomožni delavec; grem tudi kot potnik. Naslov v upravi »Slovenca« pod »Brezposelni« št. 13171. (a)

Službo določa

Zastopnike
za prodajo posameznikov, brzooparilnikov itd. išče mo. »Personas«. Ljubljana, poštni predal 307 (b)

Izurnjenega brusarja
gaterista in cirkularista išče leona industrija. Pismene ponudbe upravi »Slovenca« pod »Izurnjen brusar« št. 13034. (b)

Najlepši čas v Rogaški Slatini je posezona
ki se začne s 1. septembrom — znižane cene!
1. oktobra se začne
zimska sezona

Uspešno zdravljenje!
Ves komfort!
Centralna kurjava!
Tekoča voda!
Globoko reducirane cene!

Vse informacije daje
Ravnateljstvo banovinskega zdravilišča
Rogaška Slatina.

Steklobrusač
pošten in samostojen, dobi službo pri I. Celjski Kristaliji, Celje. (b)

Krojaškega pomočnika
za damsko in moško delo za velike kose sprejemem stalno. Jože Gaberšek, krojač, Griže pri Celju. (b)

Čevljarska pomočnika
za šivana in zbita dela takoj sprejemem. Plevčak Franc, Celje, Gospodarska ulica 2. (b)

Služkinjo
v pomoč pri gospodinjstvu sprejemem. Nastop takoj. Furlan, Hoče. (b)

Krojaški pomočnik
dobi stalno delo, če posodi 2000 Din za leto dni za nakup blaga. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Stalno delo« št. 13219. (b)

Kuharico
za takojšnji vstop, izurnjeno, iščem za večjo gostilno v mestu na Dolenjskem. Ponudbe z navodno doseganje zaposlitve na upravo »Slovenca« pod št. 13208. (b)

Mizarja za oprave
sprejemem s primer. kavčico, event. dam delavnico in lokal v najem. Ponudbe pod: »Zmožen« 13202 upravi Slov. (b)

Izurnjene pletilje
samo za links-links stroj sprejemem. F. Kos, Zidovska ulica 5. (b)

Mizarskega pomočnika
dobro vajenega vseh del takoj sprejemem. Vengust, Smlednik 17. (b)

Izurnjeno žensko moč
veščo prodaje v delikatesi, takoj sprejemem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13173. (b)

Pouk
Nemščino in esperanto
se lahko naučite doma. Učnina zelo nizka. Zatevajte prospekt! Priloge znamko za odgovor! - Jezikovna dopisna šola, Jesenice na Gor. (a)

Vajenci
Vajenko
za čevljarsko štoparico takoj sprejemem. Zarnik Alfonz, Gajeva 9. (v)

Učenko
za usnjava galanterije, po možnosti vajeno šivalnega stroja — sprejemem. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe pod: »Veselo do dela« št. 13201 upravi Slovenca. (v)

Učenko za trgovino
iščem. Naslov v upravi Slovenca št. 13199. (v)

Denar
V denarnih zadevah se obrnite zaupno na mojo pisarno. Solidno poslovanje. Inkaso faktur.

Srečke drž. razr. loterije!
Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12.

Za časa Velesejma

od 1. do 13. septembra
bo izhajal **SLOVENE**
v znatno povečani nakladi in bo torej
oglaševanje v tem
dnevniku za vsekogar zelo koristno.
Kličite telefon **29-92**

A. Planinšek

agencija bančnih in kreditnih poslov, Ljubljana, Beethovnova ulica 14/1, telefon 35-10. Vam posreduje vse bančne posle, nakup in prodajo vrednostnih papirjev najkvalitetnejše takoj v gotovini.

Za hranilne knjižice

Članice Zdravne zveze v Ljubljani prodaja zopet razno manufakturo Oblatnica za Slovenijo

Ljubljana, Tyrseva cesta št. 29. Hiša Gospodarske zveze. — Državnim uradnikom nudimo blago za jesen in zimo po zelo ugodnih plačilnih pogojih

Kupimo

Suhe gobe
samo drobno rezano prima blago, kupim. Vzorce z navodbo množino in ceno je poslati na naslov: Dr. Bunjin, Jesenice. k

Močno vodno moč
na stalni vodi na Gorenjskem kupim. — Ponudbe pod »Turbinski pogoni« št. 13204 upravi Slovenca. k

Namizna jabolka
vagonске količine — in suhe gobe kupuje Artur Nachbar, Radeče. (k)

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, rušev, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3.

Auto-motor

Motorno kolo
s priklopec radi bofezni ugodno prodam. Vavpetič, mlekarna, Jernejeva cesta. (f)

Prodamo

Modele
za izdelovanje cementnih izdelkov prodam. Seliskar — Škofja Loka. (l)

Za slavnostne prireditve
kupite v železnici Fr. Stupica, Ljubljana - Gosposvetska 1, rakete, petarde, topiče, bengaličen ogenj itd. (l)

Za šolo
torbice, aktovke, nahrbtnike, peresnice, vse v veliki izbiri, priporočila Kravos Ivan, Maribor, Aleksandrova cesta 13.

Kislo zelje, repo
in sarmo, prvovrstno, po brezkonkurenčni ceni dobavljam vsako množino. Homan, Ljubljana, Sv. Petra c. 81, tel. 35-29. (v)

Prvovrstno moško perilo
fantovske srajce za šolarje po najnižjih tovarniških cenah dobite pri »Kreko«, Tavčarjeva 3, Ljubljana. (l)

Halo — kolesa
svetovnoznane firme prodajam od 600 do 1400 Din naprej. Dajem tudi na obroke. — Ciril Kmetič, Dob 110 pri Domžalah. (l)

Ure,
zlatino in budilke nudim najceneje Ivan Pakiz, Ljubljana, Pred škofijo št. 15. (l)

Bosanske slive

ter drugo sadje dobite na drobno najceneje pri L. Glavnik, Pred škofijo št. 21. (l)

Vozovi

na Ljubljanskem velesejmu: zapravljevalci, breki in kočije najceneje in trpežno izdelane dobite v paviljonu »J«. Ivan Močnik, izdelovatelj vozov, Mengeš. (l)

Skungs

kakor tudi vso ostalo kuhovino prodaja in izdeluje najugodnejše krznar Josip Dolenc, Sv. Petra cesta 19, tel. 22-62. (l)

Divji kostanj in ječice

kupuje po najvišji ceni
V. H. Rohrmann
Ljubljana

Za šolarje

vseh vrst obleke, pumparce, perilo itd. v največji izbiri dobite po ceni pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14. (l)

Nogavice, rokavice

in pletenine vam nudim v veliki izbiri najugodnejše in najceneje trvdka Kar Prelog, Ljubljana, Zidovska ulica in Stari trg. (l)

Kislo zelje, repa

novi prvovrstni, in glave za sardmo v sodčkih dobavljam vsako množino po brezkonkurenčni ceni
GUSTAV ERKLAVEC
Ljubljana-Kodeljevo.
Povšetova 10, tel. 25-91.

Kolesa in šivalni stroji

po najnižjih cenah, najboljših nemških znamk, naprodam samo v Novi trgovini, Tyrseva c. 36. Velesejem paviljon II — zunaj. (l)

Posestva

Manjšo hišo z gostilno
v Ljubljani, in parcelo pod Rožnikom — prodam. Ponudbe upravi Slovenca pod »Tudi vknjižba« št. 12902. (p)

Gostilno in trgovino
s posestvom, v prometnem kraju pri fari Teharje, 3 km od Celja — prodam zaradi selitve. Ponudbe upravi »Slovenca« Celje pod »Zlata jama«. (p)

Mlin in žaga

s posestvom, na Gorenjskem naprodam. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 13223. (p)

Tristanovanjsko vilo
z vrtno, na jako razglednem in sončnem kraju, prodam po ugodni ceni. Potrebna gotovina 50.000 Din, Kobler, Jesenice, Cesta na Golico. (p)

Posestva - industrije

trgovske, mestne hiše itd. v Nemčiji zelo ugodno zamenjam za vsakovrstna posestva v Jugoslaviji. Kupim vožje posestva v okolici Kranja. — Informacijska pisarna Soklič, Bled. (p)

Lepe stavbne parcele

v Ljubljani v bližini Tivolija, po ugodni ceni naprodam. Informacije je dobiti v pisarni stavnika Battelino Angelo v Ljubljani VII, Aljaževa ulica 35. Telefon 33-39. (p)

Stanovanja

Stanovanje
štiri- do petsočno iščem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Mirno, sončno« št. 13255. (c)

Dvosobno stanovanje
s kopalnico, sončno, v novi hiši, oddam takoj ali z oktobrom. Cankarjeva 7, Kodeljevo. (c)

Stanovanje
obstoječe iz dveh sob z vsem komfortom, event. tudi sobico za služkinjo in delom vrtička, se odda s 1. oktobrom t. l. — Vprašati: Sarajevska 7, I. nadstropje; 2—4 pop. (c)

Stanovanje
4 sob s pritliklami, v vili, se odda za november, ob enem tudi stanovanje 2 sob s pritliklami. Naslov v upravi Slov. št. 13203. (c)

2 sobno komf. stanovanje
z verando v I. nadstr. s 1. oktobrom oddam. Vprašati šele v sredo Cara Dušana 14, blizu nove bežigradske gimnazije. c

Dvosobno stanovanje
s kabineto ali trisobno takoj oddam. — Riharjeva ulica 6. (c)

Enosobno stanovanje
s kuhinjo in pritliklami oddam za 1. oktober v Zg. štaki 273. (c)

Dve meblirani sobi
ali celo družinsko stanovanje oddam s 1. oktobrom za Bežigradom v bližini gimnazije. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13174. (c)

Štirisobno stanovanje
krasno, v sredini mesta takoj oddam. Vprašati: Svetel, Sv. Petra cesta 13. (c)

Sobe

Opremljeno sobo
oddam. Verstovškova ulica 11. Mrje. (s)

Soba
se takoj odda. Triglavskva ulica 3, pri Stadionu. (s)

Soba
z 2 posteljama, prostorno, snažno, oddam zakoncem, ali 2 uradnicama. Friskovec 1-1. (s)

Prazna velika soba
parketirana, se odda s 1. oktobrom. Pietersnikova 32, Bežigrad. (s)

Sobico
sončno in zračno takoj oddam. tudi dijakom, v Zarnikovi ulici 9/1 — za Stadionom. (s)

Glasba

Klavir poučujem
po zmerni ceni. Grem tudi na dom. Vidovdanska 3/1. (s)

Klavir
dobro ohranjen, naprodam. Vprašati: Ciglarjeva ulica 23, Ljubljana-Moste. (c)

Objave

Javna dražba pohištva:
kompletan salon, obtoječe iz velike garniture, vitrine in mize, razni posamezni fotelji, visoke omare, kredence za jedilno sobo, divan, postelje, polna, razne mize, karnise, starinske in druge podobe, damsko sedlo, španska stena, razna drobnarija itd. — bo v sredo 9. septembra t. l. od 9. ure dalje na Glincah, Tržaška cesta 4, vila Nasta - Golob. — Dr. Jos. Krevl, javni notar. (c)

Dijaki

Dijaki
višjih razredov in visokošolci dobijo zdrava sončna stanovanja. Sokolska št. 15. (D)

Dijaka
sprejemem v stanovanje in zajtrk, Cerkvena ulica št. 19, II. nadstr. Trnovo. (D)

Dva dijaka (-inji)
nizjeseleca sprejemem v dobro oskrbo in strogo nadzorstvo. — Plevnik, Novi trg 1/III. (D)

Dva mlajša dijaka
sprejemem v svo oskrbo po nizki ceni. Vestno nadzorstvo. — Gosposka ulica 10/1. (D)

Za sedmošolca
iščem mirno stanovanje s hrano pri skrbni kršč. družini. Ponudbe upravi Slovenca pod »Sedmošolca« št. 13194. (D)

Dijaka
sprejme v popolno oskrbo boljša družina. Posobna soba in pomoč pri učenju. — Informacije: Medvedova 27, prtiljeje. (D)

Obje

Kroje
po meri naredite v damskem salonu Kumelej Jožica, Zidovska ulica 3, III. nadstr. (t)

Priporočam se slav. občinstvu, kakor tudi pred. duhovščini za izdelovanje

vseh oblek, površnikov, sukeni, talarjev

Vzorci blaga na razpolago. — FRAN MOZE, krojač, Ljubljana, Cesta v Rožno dolino št. 12.

Stavb. družba Gradidom
— poslovalna stavbenik Ogrin, Sokolska 15, telef. 2426, se priporoča za vsa stavbna in stavbotehnična dela. (t)

Sirite »Slovenca«!

Pozor!

Naznanilo otvoritve!

P. n. občinstvu vlijudno naznanjam, da sem otvoril
na Miklošičevi cesti št. 17
v stavbi Vzajemne zavarovalnice
trgovino z mešanim blagom, specerijo, kolo-nijalnim in delikatesnim blagom ter z razno-vrstnimi deželnimi pridelki in semeni. — Kruh in prvovrstno pecivo vedno sveže. Jamčim za točno in solidno postrežbo po najnižjih cenah. — Cenj. občinstvu se za obilen poset vlijudno priporočam.

S. Štrukelj.

Elektromotorji novinarbi jlenizava napetosti vedno v veliki izbiri na prodaj. Lastna delavnica za previjanje in popraviljanje dinamov, avtomatizirani, elektro-motorji ter vseh elektro-aparatur. — Izvršujem vse električne instalacije za razsvetljavo in pogon.

ELEKTROPREDJETJE
Franjo Perčič
Ljubljana, Gosposvetska 16.

Ženitbe

Trg. izobražena deželanka
27 letna, simpatična, želi spoznati v svrhu ženitbe podjetnega mladeniča s primerno imovino za povečanje trgovine na de-želi. Dopise upravi »Slovenca« pod: »Ozamosvo-jitev« 13148. (z)

Zivali

Angora - zajce
čistokrvne, prodam. Go-lob, Šmartinska 21. (j)

Kravo

dobro mlekarico (po te-letu) prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13177. (j)

Tinček in Tonček v Atlantidi

150.
Skrivnost, kako je Kristof Kolumb odkril Ameriko - pojasnjena!

Kmalu nato je priplul od ladje proti našim znanecem čoln, v katerem je sedel Kristof Kolumb v lastni osebi.
»Kakšna čudna bitja pa ste?« je zagrnel nad dečki. »Ali ste leteli Holandi ali sama peklenska drhal?
»Ne!« je moško in samozavestno odgovoril Tinček. »Mi smo ljudje bodečnosti in smo ti prišli pokazati pot, po kateri moriš iti. Kar najraj dalje proti zapadu, pa boš odkril novo deželo, tako imenovano Ameriko!

Lepo se vama zahvaljujem za navodilo, je odgovoril Kristof Kolumb. »Že sem se nameraval vrniti domov — zdaj sem pa dobil novo pogum!
Tako, vidite, otroci, se ima slavni Kristof Kolumb samo Tinčku in Tončku zahvaliti, da je odkril Ameriko!

MILIJONSKI DOBITEK

je zadela pri glavni kolekturi drž. razredne loterije

Bančna poslovalnica BEZJAK

Maribor, Gosposka ulica št. 25

kupljena srečka št. 59971 dne 31. VIII. 1936

Nove srečke dospele, oskrbite si jih čimprej.

Cela srečka Din 200—
polovična Din 100—
četrtinska Din 50—**Brez srečke
ni dobitka!****Čevlji**

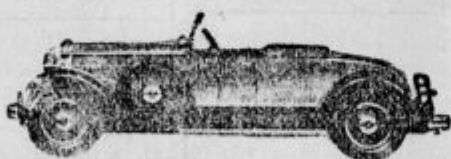
za jesen

ženski elegantni
moški močni
fantov, štrapačni
otroški lahki
golzerski po meri
v garantirani kvaliteti
se dobezopet najcenejše v
„Prodajal. čevljev“
preje Dunajska c. 23
„Pri Pollaku“
sedaj: Kolodv. ul. 11
„TRIUMF“Za usnje in vse čevljarske potrebnosti dalje
jesen veliko izbiri kruponov, boksa, laka,
ševroa, kože za rokavice Vam nudi po najnižji ceni
trvdka**Franc Erjavec, založba usnja**
Ljubljana, Stari trg št. 18Damske torbice, aktovke, nahrbtnike, kovčke in
šolske torbice stalno v zalogi.**Za šolsko dečo**

nudi največjo izbiro primernih oblačil

F. I. GORIČAR, LJUBLJANA

SV. PETRA CESTA ŠTEV. 29

in sicer: Otroške hubertuse v vseh veli-
kostih od Din 135— do 200—, klot-
haljice od 45— do 95—, šlajerske hlačke
in suknjiče, fantovsko perilo, pletene jopice,
nogavice i. t. d. po najnižjih cenah**Specijalna mehanična delavnica**
za popravila avtomobilov, motornih koles
in vsa v to stroko spadajoča dela**J. KRALJIČ - Ljubljana**

Gospodarska cesta 13 Tel. 2535

Specijalni oddelek za popravila Diesl-motorjev.

Poročilo komisije 5 zdravnikov
katerim je bilo poverjeno, da preiščejo
kreme, lotione in kozmetična sredstva
ter njihov upliv na kožo**Novo sredstvo za odpravljanje gub**Dr. M. L. CATRIN
član pariške medi-
cinske fakulteteDr. A. RIBERT de JAX
član lyonske medi-
cinske fakulteteDr. J. CONTE
član pariške medi-
cinske fakultete

Pet splošno znanih zdravnikov in dermatologov, štirje od fakultete v Parizu, eden pa od medicinske fakultete v Lyonu, so bili določeni, da preiščejo učinke raznih preparatov na kožo. Za najboljšo sredstvo za odpravljanje gub, ki pa vrne koži tudi mladost ter napravi polt mladostno in lepo, je bil spoznan proizvod, imenovan »Biocel«, ki ga je profesor dunajskega vseučilišča dr. Stejskal pridobil iz mladih živali. Ta proizvod prodre globoko v kožo in hrani jo tam, kjer se tvorijo gube. Pri poizkusih, ki jih je na dunajskem vseučilišču izvedel prof. dr. Stejskal z ženami od 55 do 72 let, so gube izginile v roku šestih tednov. Biocel je zdaj vsebovan v kremi Tokalon baš v pravem razmerju, da lahko da polti nepopisljivo lepoto, jasnost in svežino. Uporabljajte rožnato kremo Tokalon z biocelom zvečer pred počitkom in ona bo vso noč redila Vašo kožo, jutraj pa — glej — presenetljiva izprememba. Žene 50 let so videti, kakor da jim je komaj 30 let. Siare matere so videti neverjetno mlade, dekleta pa dobijo svežo rožnato polt, kakršne nikdar prej niso imele. Uporabljajte jutraj belo kremo Tokalon (brez masti) in ona bo ves dan redila Vašo kožo. Ta krema zožuje razširjene znojnice, odpravlja nedostatke kože in učinkuje tako, da se puder pripoji licu in da ga sploh ni mogoče opaziti. Krema Tokalon je edini proizvod na svetu, ki vsebuje pravi Biocel. Uspešni rezultati so zanjamčeni, sicer pa se denar vrne.

Dr. H. DELALANDE
član pariške medi-
cinske fakulteteDr. C. BACHELIER
član pariške medi-
cinske fakultete**Ako hočeš hitro in dobro prodati, potem inseriraj v „SLOVENCU“****CENTRALNI TRG ČEHOSLOVAŠKE INDUSTRIJE**
PRAŠKI EKSPORTNI SEJEM

od 4. do 13. sept. 1936

takoj za Leipzigm

50% popust na čehoslovaških železnicah. — 25% - 50% na inozemskih železniških, parobrodskih in zračnih linijah. — Nadaljne informacije in sejmske izkaze dobite pri zastopniku praškega vzorčnega velesejma,

Aloma Company d. z o. z. Čehoslovaški Putnik
Ljubljana, Aleksand. c. 2/I konzulat Gajeva ul. za nebotičnikom
ali direktno pri direkciji prašk. velesejma Praga VII, Velesejmska palača**Pozor!**

Posetnike ljubljanskega velesejma vabim, da si pred nakupom pohištva ogledate stalno razstavo

Najmodernejšega pohištva lastnega izdelka, z večletno garancijo in po zelo znižani ceni.**ANDREJ KREGAR in sinova**

St. Vld nad Ljubljano, poleg kolodvora

Vsemogočni je poklical danes našo
zlato mamico, staro mamico, sestro, teto
in svakinjo, gospo**Josipino Lenček roj. Zupančič**po težkem trpljenju, prevideno s svetimi zakramenti, v boljše življenje.
Pogreb nepozabne bo v torek, dne 8. septembra ob petih iz hiše žalosti, Hranilniška cesta 4.

Ljubljana, dne 7. septembra 1936.

Zalujoči ostali.

Opozarjamo na**MALI OGLASNIK**

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki priliki

Tako naglo, prekmalu je odšel za materjo prvi izmed
devetih njenih, naš dobri, ljubljani soprog, oče, brat**Matija Matičič**ki je danes ob tričetrt na osem jutraj po kratkem, težkem trpljenju izdihnil svojo blago dušo, star šele 51 let.
Pogreb nepozabnega rajkega bo v sredo, 9. t. m. ob devetih dopoldne na domače pokopališče pri Sv. Jeronimu na Ivanjem selu.

Ivanje selo pri Rakeku, dne 7. septembra 1936.

Zalujoči žena in otroci,
bratje in sestre.

Alja Rahmanova:

49

Tovarna novega človeka

Roman.

>Tako, tako, tudi ti se zoveš Simeon?< je vprašala starka.

>Da, Simeon. Sicer pa, kakšen svetnik je bil to? Ali veš kaj o njem?< se je zanimal.

>Ne,< je odgovorila starka in zopet zazehala. >Kako naj jih človek tudi razlikuje, vse te svetnike! Čudodelec je bil, torej je delal čudeže, več ne vem...<

Zopet se je v tovarišu Vladimirovu dvigala jeza; bil je sam nase besen, da se je on — odgovorni komunist — spustil s staro babnico v razgovor o svetniku.

>Na svidenje!< je dejal popolnoma službeno, medtem pa vtaknil ikono v žep. >In povej svoji Nastji, ko se vrne, da sem bil tu zaradi hišne preiskave. Ikono sem vzel s seboj, ker je prepovedana!<

>Dobro, ji bom že sporočila!< je klicala za njim, ko je stopil skozi vrata in zavil po poti k čolnu.

Ko je prišel na prosto, se je počutil zopet zelo slabo; glava ga je bolela, kot da se mu hoče razpočiti. Gosta megla je ležala nad reko in dolgo je trajalo, preden je našel čoln. Z začudenjem je ugotovil, da je bil Tatar še vedno na svojem mestu; zavil v moko plahto je ležal na tleh in spal. Tovariš Vladimirov ga je zbudil in mu ukazal, naj se pripravi na prevoz.

Kako je potem prišel domov, ni več vedel. Dospevši v svojo sobo, je imel komaj še toliko moči, da se je mogel sleči in leči v posteljo. Ko je stopila hišna služabnica v sobo, se mu je še bledlo in ni je več spoznal.

Ko se je doktor Krasnov napotil v svojo pisarno, da bi tam ordiniral za >Tovarno novega človeka,< se je

ustavil pred časnikom na steni, ker se je pred njim zbralo danes izredno mnogo čitateljev. Vsi so se gnetli in suvali, da bi videli, koga so zopet danes uredniki obdelovali v predelku >Kritika<.

Doktor Krasnov niti ni prišel tako daleč, da bi bil razročil okorno pisavo na sivem papirju, ko mu je zbudilo pozornost, da so ga fantje in dekleta pogledovali s svojevrstnim, prezirljivim nasmeškom, z rokami v žepih, ne da bi ga pozdravili, da so zaničljivo pljuvali predenj na tla in se potem izgubljali stran.

Doktorja Krasnova je zbudilo v srce. Človek se muči za te ljudi, je mislil, in žrtvuje vse noči, da bi jih ozdravil, in nazadnje so celo tako malomarni, da ga niti ne pozdravijo!

Pa se je zopet okrenil k časniku in pogled mu je padel na članek, obrobjen z rdečimi in modrimi črtami. Bral je:

>V srcu naše tovarne je hujskač buržujskih držav, ki deluje proti zakonom Sovjetske republike.

Kje ima strankina stanica svoje oči? Doktor Krasnov je v svojem predavanju očitno hujskal proti zakonom naše Sovjetske republike in ščeval na boj proti izkušenemu komunističnemu sodelavcu Sidorovu, ki je od leta 1905 strankin član in deluje pri nas že tri leta kot politruk.<

Mrzel pot mu je orosil čelo. To je bilo, pred čemer je imel strah; prav tega tolmačenja se je bal. Kaj bo zdaj? Bilo mu je jasno, da ga bodo kmalu, morda še danes zaprli. In kaj bo prišlo potem? V najboljsem primeru ga pošljejo na Solovke in pri svojem slabotnem zdravju ne bo prestal niti prvega leta.

Doktor Krasnov se je obrnil; namesto da bi šel v ordinacijski prostor, se je vrnil nazaj v svojo sobo. Z vsakim korakom je rasla v njem bojazen; trepetal je po vsem telesu, roke so se mu tresle in postale ledeno-

mrzle in naravni živalski strah pred smrtjo mu je krčevito stiskal srce. Pred svojimi očmi je gledal obraz politruka Sidorova z majhnimi, ozkimi tatarskimi očmi, z rdeče, črno in sivo mešano dolgo bodičasto brado in bledimi ustnicami, ki so pričale o neupogljivosti, brezobzirni nagonski volji tigra. Ta Sidorov bi mu morda odpustil, če bi bil kaj zagrešil samo proti sovjetski oblasti; toda zdaj je bila stvar taka, da je napadel politruka osebno in ga obsodil zaradi njegovih številnih zakonov!

>Hudič naj me vzame,< si je dejal doktor, >in zraven vso to sodrgo tu! Zakaj sem se moral vmešavati v to? Naj pač vsi poginejo za svojimi boleznimi in zraven še za vsem drugim! Zakaj sem si zaradi njih uničil svoje lastno življenje? Med junake sem hotel iti, jaz — bedak! Svoj mir hočem, vršiti hočem svoje znanstveno delo, nič drugega! Kaj pa me končno briga vsa njihova republika? Ali sem res verjel, da bi mogel tu kaj izpremeniti? Sicer sem prepričan komunist, ali če bi moral sam postati žrtev te socialistične države, potem naj jo vzame hudič! Njo in vse njene socialistične pridobitve!<

Doktor Krasnov je hodil gor in dol po dolgem, ozkem hodniku, ki je držal do njegove sobe, toda ni se upal odpreti vrat. Kdaj me bodo zaprli? je mislil. Danes? Jutri? Ponoči? Kaj naj storim? Naj li zbežim? Saj bi me vendar takoj izsledili in s svojim begom bi samo dokazal, da imam nje na vesti! Najbolje je, da zbolim; ležem v posteljo in se naredim bolnega. Morda bodo imeli potem usmiljenje. Usmiljenje? Pri tej misli se je moral doktor Krasnov nasmejati. Usmiljenje! So li imeli usmiljenje s Trockim, ki je gotovo več storil za Sovjetsko republiko kakor jaz? — si je dejal. In doktor Krasnov je mislil na številne primere, v katerih se je eden ali drug zaslužni strankin delavec oddaljil od >črte< in je potem izginil, brez sledu izginil.

Celoletna naročnina na:
Zbirko domačih pisateljev, 3 vezane knjige Din 132,- ali mesečno Din 11,-
3 vezane knjige Din 156,- ali mesečno Din 13,-
Jugoslovanska knjižarna